

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANČÍ

Srovnání studentských úvěrů ve vybraných zemích
Comparison of the Student Loans in Selected Countries

Študent:

Patrícia Moravčíková

Vedúci bakalárskej práce:

Ing. Josef Novotný, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra financí

Zadání bakalářské práce

Student: **Patrícia Moravčíková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R010 Finance
Specializace: 00 Finance
Téma: Srovnání studentských úvěrů ve vybraných zemích
Comparison of the Student Loans in Selected Countries

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika studentských úvěrů
 3. Komparace studentských úvěrů ve vybraných zemích
 4. Analýza a zhodnocení vybraných studentských úvěrů
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. vyd. Praha: Linde, 2005. 668 s. ISBN 978-80-7201-515-3.
POLOUČEK, Stanislav a kol. *Bankovníctví*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. 497 s. ISBN 978-80-7400-491-9.
PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Josef Novotný, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 7.5.2014

Patricia Moravcikova
Patricia Moravčíková

Poděkování

Na tomto mieste by som rada poďakovala Ing. Josefovi Novotnému, Ph.D., vedúcemu mojej bakalárskej práce, za odborné vedenie, cenné rady a ústretový prístup.

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Charakteristika študentských úverů	9
2.1	Základné pojmy	9
2.2	Druhy úverov	14
2.2.1	Komerčné úvery	14
2.2.2	Spotrebné úvery.....	16
2.2.3	Závazkové úvery	18
2.2.4	Alternatívne spôsoby financovania	19
2.3	Charakteristika študentských úverov	20
3	Komparace študentských úverů vybraných zemí.....	23
3.1	Porovnanie vzdelávacích systémov vo vybraných krajinách	23
3.1.1	Slovenská a Česká republika.....	23
3.1.2	Anglicko	24
3.1.3	Holandsko.....	26
3.2	Komparace študentských úverů vybraných zemí	28
3.2.1	Ponuka študentských úverov v Slovenskej republike	28
3.2.2	Ponuka študentských úverov Českej republike	30
3.2.3	Ponuka študentských úverov v Anglicku	33
3.2.4	Ponuka študentských úverov v Holandsku.....	37
4	Analýza a zhodnocení vybraných študentských úverů	40
4.1	Teória parity kúpnej sily	40
4.1.1	Big Mac Index	42
4.1.2	Ukazovateľ HICP	44
4.2	Komparácia vybraných študentských úverov	47
4.2.1	Charakteristika študenta X	47

4.2.2	Vstupné údaje jednotlivých bánk	48
4.2.3	Varianta 1 – výška úveru 4 000 €.....	52
4.2.4	Varianta 2 – výška úveru podľa skutočných nákladov	56
4.2.5	Zhrnutie výsledkov	60
5	Závěr	64
	Seznam použité literatury	66
	Seznam zkratok	69
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

So štúdiom na vysokej škole je často krát spojená predstava následného lepšieho uplatnenia v pracovnom živote. V súčasnosti sa práve čoraz častejšie stretávame s trendom, že mladí ľudia odchádzajú za vzdelaním do zahraničia. No nie vždy má študent alebo jeho rodina dostatočné finančné prostriedky na uhradenie nákladov spojených so štúdiom. Situácia sa môže stať ešte viac finančne náročná v prípade existencie školného v danej krajine.

Pre študentov, ktorí si nemôžu dovoliť hradiť štúdium z vlastných zdrojov existuje viacero alternatív. Jednou z prvých možností je zriadiť si študentský účet a prostredníctvom neho čerpať povolený debet. Kontokorent tak umožňuje čerpať prostriedky v prípade potreby do mínusu, no nevýhodou je, že tento záporný zostatok musí byť do stanovenej doby opäť vyrovnaný. Druhou alternatívou je študentská kreditná karta. Funguje na rovnakom princípe prečerpania prostriedkov do debetu s tým rozdielom, že tento krát nie sú čerpané v rámci účtu, ale dlžník si ich vypožičiava od banky. Poslednou možnosť je študentská pôžička.

Na území Slovenska a Českej republiky školné zavedené nie je, hoci vlády oboch krajín už viac krát uvažovali o jeho zavedení. Preto tu neexistuje ani ponuka zvýhodnených vládnych úverov na štúdium. Študentské pôžičky poskytujú komerčné banky, ktoré ich ponúkajú za bežnú úrokovú sadzbu. Naopak v zahraničí, kde je školné zavedené už dlhodobo vlády poskytujú pôžičky, ktoré nie sú určené iba na úhradu školného ale taktiež iných výdavkov študenta. Tieto úvery sú väčšinou poskytované za zvýhodnených podmienok a nižších úrokových sadzieb. Splatenie takto získaných prostriedkov sa odkladá na obdobie po ukončení štúdia, preto sú veľmi obľúbenou variantou pre mladých ľudí, ktorí nemajú dostatočné finančné zázemie.

Vzhľadom k vysokej pravdepodobnosti zavedenia školného na Slovensku a Českej republike, a práve naopak k dlhodobej existencii školného v Anglicku a Holandsku, bude táto práca zameraná na porovnanie poskytovaných študentských úverov v týchto krajinách.

Cieľom tejto bakalárskej práce bude analýza študentských úverov na Slovensku, v Českej republike, Anglicku a Holandsku, a ich následná komparácia na národnej aj medzinárodnej úrovni. Táto komparácia bude prevedená prostredníctvom zákona jednej ceny a metódy parity kúpnej sily pomocou HICP ukazovateľa a Big Mac Indexu.

Práca bude rozdelená do piatich kapitol, prvou kapitolou bude úvod a poslednou, piatou kapitolou záver. V druhej kapitole budú charakterizované základné pojmy, bližšie vysvetlené základné druhy úverov a charakterizovaná študentská pôžička.

Tretia kapitola bude zameraná na komparáciu jednotlivých študentských úverov, ktoré sú poskytované na území danej krajiny. Budeme brať v úvahu vládne pôžičky a taktiež aj študentské pôžičky poskytované komerčnými bankami. V každej krajine budú vybrané tri banky a ich produkty orientované na klientelu z radov študentov. Súčasne sa v rámci tretej kapitoly bližšie oboznámime s jednotlivými vzdelávacími systémami vo vybraných krajinách.

V kapitole štvrtej bude nadefinovaný modelový študent X s vlastnými kritériami na študentský úver. Na základe jeho požiadavok budú jednotlivé úvery zanalyzované a následne porovnané medzi sebou. Medzinárodná komparácia bude prevedená prepočtom pomocou zákona jednej ceny, porovnaním pomocou ukazovateľa HICP a Big Mac Indexu.

2 Charakteristika študentských úverů

V tejto kapitole sú vysvetlené základné pojmy a jednotlivé druhy úverov, čo nám pomôže sa lepšie orientovať v problematike. Zároveň je v tejto kapitole bližšie charakterizovaná študentská pôžička.

2.1 Základné pojmy

Úver - môžeme v jednoduchosti charakterizovať ako zapožičanie peňažných prostriedkov za úplatu, ktorú nazývame úrok. Je to dvojstranný, prípadne viacstranný vzťah, kde na jednej strane vystupuje veriteľ a na strane druhej dlžník. Veriteľ poskytuje svoje dočasne voľné finančné prostriedky dlžníkovi, ktorý sa zaväzuje ich vrátiť v stanovenej lehote. Hovoríme teda o finančnej službe.

Úrok - predstavuje čiastku, ktorú sa zaväzuje dlžník zaplatiť veriteľovi za to, že mu poskytol určitú výšku peňažných prostriedkov na vopred stanovené obdobie. Pre veriteľa úrok znamená výnos a pre dlžníka je úrok nákladom. Výška úroku je daná úrokovou sadzou a zároveň odráža aj faktory ako rizikovosť a likviditu úveru, bonitu dlžníka a podobne.

Úroková sadzba - alebo úroková miera je cena za vypožičanie peňažných prostriedkov na určité obdobie. Úrokovou sadzbou rozumieme úrok vyjadrený ako pomer absolútnej hodnoty úroku a výšky istiny.

Fixná úroková sadzba – je garantovaná po celú dobu splatnosti úveru. Typická pri krátkodobých a strednodobých úveroch. Pri dlhodobých úveroch je fixovaná zvyčajne v rozsahu 1-10 rokov. Po uplynutí tejto doby sa úroková sadzba zmení a opäť zafixuje.

Pohyblivá úroková sadzba – úroková sadzba sa mení v závislosti od situácie na trhu, čo znamená, že pri zmene úrokov dochádza aj ku zmene výšky splátky. Pohyblivá úroková sadza je typická pre dlhodobé úvery, ktoré majú dobu splatnosti nad 10 rokov.

Úrokové obdobie - je doba, za ktorú sa nám pravidelne pripisujú úroky:

- ročné úrokové obdobie - označujeme p.a. (per annum),
- polročné úrokové obdobie - označujeme p.s. (per semestre),
- štvrt'ročné úrokové obdobie - označujeme p.q. (per quartale),

- mesačné úrokové obdobie - označujeme p.m. (per mensem),
- denné úrokové obdobie – označujeme p.d. (per diem).

Metódy pre stanovenie úrokového obdobia – pri výpočte dĺžky úrokového obdobia môžeme počítať buď so skutočnými dňami v mesiaci alebo môžeme mesiace pri výpočte považovať za 30 denné. Rovnako môžeme postupovať aj pri stanovení dĺžky roku, kde rok môže mať 360 dní alebo 365 dní (resp. 366 dní ak sa jedná o priestupný rok). Vzájomnou kombináciu týchto možností boli vytvorené tri metódy, ktoré využívame pri výpočte dĺžky úrokového obdobia:

- Anglická metóda – počítame so skutočným počtom dní úrokového obdobia a s dĺžkou roka 365 dní,
- Francúzska metóda (medzinárodná) – počítame so skutočným počtom dní úrokového obdobia a s dĺžkou roka 360 dní,
- Nemecká metóda (obchodná) – počítame s mesiacmi ako 30 dňovými a s dĺžkou roka 360 dní.

Jednoduché úrokovanie – pri tomto type úročenie nedochádza k pripisovaniu úrokov k pôvodnej istine, čo znamená, že nevznikajú tzv. úroky z úrokov. Úroky sa stále počítajú z pôvodnej hodnoty kapitálu pomocou vzorca:

$$u = \frac{K \cdot i \cdot t}{100 \cdot 360}, \quad (2.1)$$

kde K je kapitál, i ročná úroková sadzba v percentách, t je doba splatnosti kapitálu vyjadrená v dňoch a u je úrok.

Zložené úrokovanie – jedná sa o také úročenie, pri ktorom dochádza k pripočítavaniu úrokov už k dosiahnutému kapitálu, ktorý ďalej úročíme. Základná rovnica pre zložené úrokovanie znie:

$$K_n = K_0 \cdot (1+i)^n, \quad (2.2)$$

K_n predstavuje budúcu hodnotu kapitálu, K_0 je počiatočná hodnota kapitálu, i je ročná úroková sadzba a n je doba splatnosti.

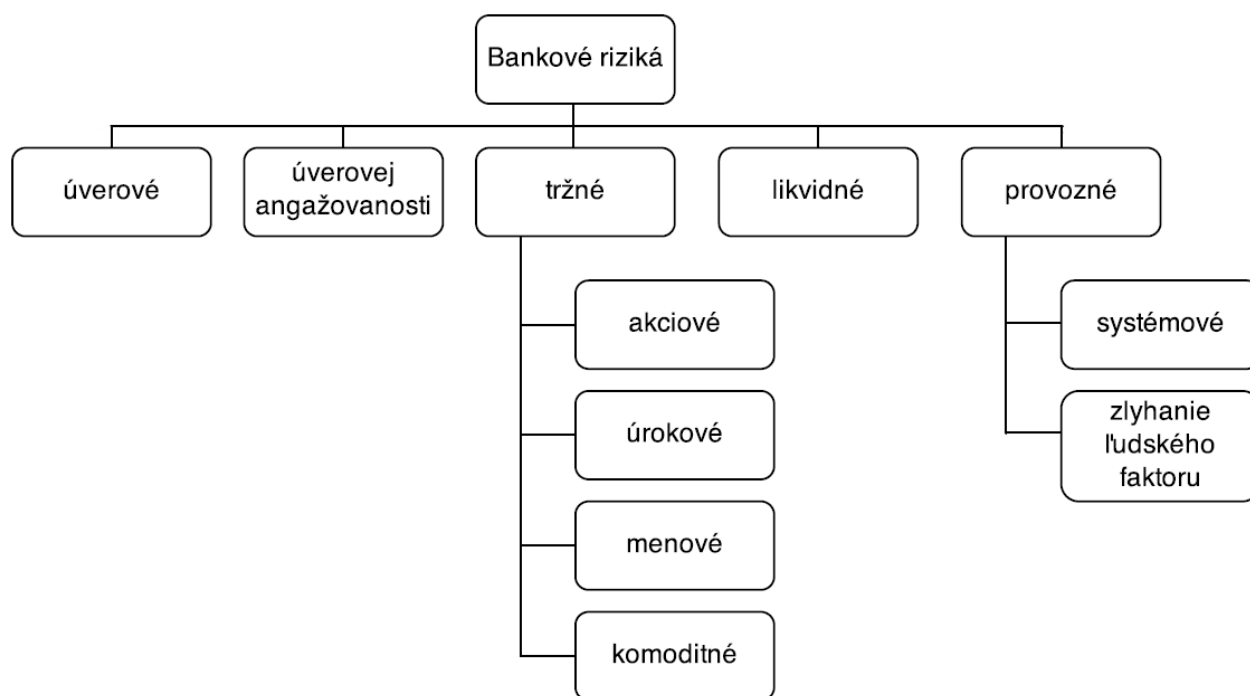
Kombinované úrokovanie – tento typ úrokovania používame v prípadoch, keď doba počas, ktorej dochádza k úrokovaniu nie je vyjadrená v celých číslach. Ku kombinácií jednoduchého a zloženého úročenia dochádza v prípade, že úroky sú počas určitej doby pripisované

k počiatočnému kapitálu a s ním sú ďalej úročené (zložené úrokovanie), no na konci roka je nutné vypočítať úrok za obdobie kratšie, než je úrokové obdobie (jednoduché úrokovanie). Na výpočet využívame nasledovný vzorec:

$$K_n = K_0 \cdot (1+i)^{[n]} \cdot (1+(n-[n]) \cdot i), \quad (2.3)$$

kde K_n je budúca hodnota kapitálu, K_0 predstavuje počiatočnú hodnotu kapitálu, i je ročná úroková sadzba a n je doba splatnosti. (Radová, 2013)

Hlavnou snahou v rámci moderného bankovníctva je riadenie rizík. Riziko predstavuje náhodnosť, širokú škálu možných výsledkov a existenciu nebezpečenstva odchýlenia sa od vopred stanoveného cieľa. Riziko môžeme rozdeliť na čisté a špekulatívne. O čistom riziku hovoríme v prípade, že sa sústreďujeme na negatívny dopad odchýlky. V prípade, že sledujeme nie len záporný, ale aj kladný dopad jedná sa o riziko špekulatívne. Možné rozdelenie rizík podľa Ing. Půlpánovej vidíme na nasledujúcom obrázku. Za hlavné riziká považuje riziká úverové, úverovej angažovanosti, tržné, likvidné a provozné.

Naopak, podľa profesora Poloučka môžeme deliť riziká na riziko likvidity, tržné riziko, úrokové a úverové, operačné a kapitálové riziko.

Úverové riziko – alebo aj kreditné riziko predstavuje riziko nestálosti výnosov, ktoré vyplývajú z úverových aktivít banky. Jedná sa teda o riziko straty finančnej odmeny

vyplývajúcej z neschopnosti dlžníka splácať úver alebo inak uspokojiť zmluvný záväzok. Medzi jednotlivé zložky úverového rizika patrí priame úverové riziko, riziko úverovej angažovanosti, riziko úverových ekvivalentov a vysporiadacie riziko. Riadenie úverového rizika ma dva aspekty:

- kvantitatívny aspekt – jeho podstatou je meranie úverovej angažovanosti voči partnerom,
- kvalitatívny aspekt – je daný dôveryhodnosťou partnera. (Polouček, 2013)

Priame úverové riziko predstavuje riziko straty z dôvodu zlyhania partnera v tradičných súvahových položkách (úvery, pôžičky, dlhopisy a podobne) v plnej alebo čiastočnej výške. Tento typ rizika záleží na konkrétnom subjekte, s ktorým banka zmluvu o úvere uzatvára. Väčšie riziko banka podstupuje pri subjekte s podpriemernou rentabilitou kapitálu, než u subjektu, ktorého rentabilita kapitálu je vyššia a tým pádom riziko nesplácania nižšie. (Polouček, 2013)

Každá banka má stanovené vlastné úverové limity pre každého partnera, ktoré rešpektujú pravidlá úverovej angažovanosti. Riziko úverovej angažovanosti, alebo aj riziko koncentrácie portfólia je riziko straty z angažovanosti voči:

- jednotlivých obchodným partnerom,
- skupinám obchodných partnerov a spriazneným osobám,
- obchodným partnerom v jednotlivých krajinách – nazývame taktiež aj ako riziko krajiny (country risk),
- ekonomickým sektorom,
- jednotlivým zmluvám a pod.

Riziko straty zo zlyhania klienta u podsúvahových položiek (poskytnuté záruky, poskytnutie alebo potvrdenie úverových akreditívov, derivátov) predstavuje riziko úverových ekvivalentov. Meranie rizika u podsúvahových operácií je založené na výpočte úverových ekvivalentov.

Vysporiadacie riziko je riziko straty v dôsledku zlyhania transakcie v momente jej vyrovnaní a rozoznávame dva typy tohto rizika a to menové vysporiadacie riziko, ktoré vyplýva z poskytnutia jednej meny bez toho aby došlo k prijatiu meny druhej a cenové vysporiadacie

riziko, ktoré nastáva v situácii kedy kupujúci zaplatí ale nedostane predmetné cenné papiere. (Markovič, 2007)

Úvery podľa doby splatnosti delíme na:

- krátkodobé – doba splatnosti je do jedného roku,
- strednodobé – doba splatnosti od jedného do štyroch rokov,
- dlhodobé – doba splatnosti viac ako štyri roky.

Spôsoby splácania úveru – poznáme štyri základné spôsoby:

- v pravidelných splátkach – úver je umorovaný pravidelnými splátkami, anuita postupom času klesá ale úmor ostáva rovnaký počas celej doby,
- v pravidelných anuitách – výška splátky sa nemení, mení sa iba pomer úroku a úmoru, postupom času dochádza k rastu pomeru úmoru a k poklesu pomeru úroku,
- naraz v dobe splatnosti – úver sa poskytuje na vopred stanovenú dobu splatnosti a po jej uplynutí je splatená celá čiastka úveru,
- po výpovednej lehote - pri tomto type sa úver poskytuje na určitú dobu a zároveň je stanovená výpovedná lehota a minimálna lehota splatnosti¹.

RPSN - ročná percentuálna sadzba je základným ukazovateľom, ktorý nám poskytuje informáciu o cene úveru. Na rozdiel od úroku, ktorý poukazuje iba na cenu zapožičaných peňažných prostriedkov, RPSN zahrňuje aj všetky ostatné náklady spojené s úverom, čím zobrazuje skutočnú hodnotu úveru, ktorú musí klient vo finále zaplatiť.

Náležitosti úverovej zmluvy – sú obsahom zmluvy o úvere. Patrí sem:

- určenie zmluvných strán,
- účel úveru,
- doba splatnosti,
- zaistenie úveru,
- výška a mena, v ktorej je úver poskytovaný,
- spôsob a výška stanovenia úrokovej sadzby,
- lehota čerpania úveru.

¹ doba počas, ktorej nesmie byť úver vypovedaný

Bonita klienta – jeden z rozhodujúcich faktorov, na ktorom závisí, či banka poskytne klientovi úver alebo nie. Banka sa snaží dokonale spoznať osobu, ktorej má poskytnúť úver. Zisťuje sa klientova dôveryhodnosť, ekonomická a hospodárska situácia a podobne. Banka môže požadovať od klienta potvrdenie o príjmu za posledných 6 mesiacov až dva roky. V prípade, že sa jedná o podnikateľa, banka požaduje predloženie daňové priznanie za posledné dve zdaňovacie obdobia. Okrem príjmovej strany banka skúma aj stranu výdajov, hlavne aká čiastka ostane klientovi po odpočítaní výdajov na splácanie úveru. Čím je bonita klienta vyššia tým nižšia je úroková sadzba. Je to spôsobené tým, že ak klient získa nižšiu bonitu, banka podstupuje väčšie úverové riziko a to sa snaží vykompenzovať vyššími výnosmi z poskytnutého úveru.

2.2 Druhy úverov

Úvery môžeme deliť podľa rôznych kritérií. Podľa účelovosti poznáme účelové a neúčelové úvery. Pri účelových úveroch je vopred stanovený účel použitia finančných prostriedkov. Prostriedky získané prostredníctvom čerpania neúčelového úveru môže klient použiť na čokoľvek, s týmto úverom je však spojená vyššia úroková sadzba. Z časového hľadiska delíme úvery na krátkodobé (do 1 roka), strednodobé (od 1 do 5 rokov) a dlhodobé (nad 5 rokov). Podľa subjektu, ktorý úver môže čerpať poznáme úvery určené pre obyvateľov, podnikateľské subjekty, právnické osoby a pre obce a mestá.

V tejto časti sa zameriame na komerčné úvery, spotrebné, záväzkové úvery a alternatívne spôsoby financovania.

2.2.1 Komerčné úvery

Komerčné úvery sú určené pre fyzické osoby vykonávajúce podnikateľskú činnosť a pre právnické osoby.

Eskontný úver – krátkodobý úver, podstatou tohto úveru je, že banka odkúpi zmenku pred do-bou jej splatnosti a strhne si za túto zvyšnú dobu splatnosti úrok vo forme diskontu a tým umožní majiteľovi zmenky premeniť zmenku na peniaze. Banka týmto krokom získa všetky práva vlastníka zmenky spolu s jeho povinnosťami a zároveň poskytuje subjektu, od ktorého zmenku odkúpila eskontný úver v hodnote zmenkovej čiastky na dobu, ktorá odpovedá zvyšnej doby splatnosti. Medzi hlavnú výhodu patrí nízka úroková sadzba a rýchle získanie

peňažných pro-striedkov pred dobou splatnosti zmenky na druhej strane je tu značná nevýhoda vo forme diskontu.

Kontokorentný úver – môžeme jednoducho nazvať aj ako povolené prečerpanie účtu. Klient má možnosť kedykoľvek čerpať úver prostredníctvom svojho bežného účtu, na ktorom má vopred stanovený rozsah, ktorého prekročenie je sankcionované (pohybuje sa okolo 25 % p.a.). V prípade, že sa klient dostane na svojom účte do mínusu dochádza ku čerpaniu kontokorentného úveru, ktorý musí byť splatený do určitej doby spolu s úrokmi, ktoré sú stanovené v zmluve. Po vyrovnaní svojho záväzku môže klient opäť čerpať kontokorentný úver. V prípade, že na účet príde akákoľvek platba dochádza k čiastočnému alebo úplnému splateniu úveru. Úroky sa pohybujú vo výške 10 až 22 % v závislosti na bonite klienta. Podnikateľským subjektom sa pridávajú nižšie úroky a vyšší úverový rámec než napríklad študentom.

Lombardný úver – krátkodobý neúčelový úver, ktorý sa poskytuje vo výške 60 až 90 % zo založenej hodnoty. V závislosti na tom, čím je úver krytý rozoznávame lombardný úver na cenné papiere, pohľadávky, tovar a iné cennosti. Najčastejším typom lombardného úveru je lombardný úver na cenné papiere. Využíva sa ak klient potrebuje krátkodobo získať peňažné prostriedky ale nechce predať cenné papiere, ktoré vlastní (ostáva mu vlastnícke právo, hoci cenné papiere založil). Z hľadiska banky je výhodne uzatvoriť lombardný úver, ktorý je krytý drahými kovmi, pretože sa neznehodnocujú.

Negociačný úver – modifikácia eskontného úveru v medzinárodnom obchodovaní. Dochádza k odkúpeniu zmenky negociačnou bankou pred jej dobou splatnosti zníženú o diskont. Riziko, že zahraničný dovozca nezaplatí zmenku v dobe jej splatnosti prechádza teda z vývozcu na negociačnú banku. Negociačný úver je výhodný, ako aj pre exportéra tak aj pre importéra. Exportér získa prostriedky za dodanie tovaru zatiaľ, čo importér zrealizuje platbu až v dobe splatnosti zmenky.

Sanačný úver – sanácia je súbor činností a opatrení, ktoré majú pomôcť prekonať dlhodobú nelikviditu alebo znižujúcu sa rentabilitu spoločnosti. Ide teda o dlhodobý úver, ktorý poskytuje banka na reštrukturalizáciu firiem. Banka pred poskytnutím tohto úveru zváži perspektívu daného podniku a zároveň požaduje garanciu z strany tretej osoby (štátu).

Syndikovaný úver - sú to úvery, ktorých objem poskytnutých peňažných prostriedkov sa pohybuje v rozmedzí 20 miliónov až 30 miliárd USD, čo presahuje možnosti jednej banky a z tohto dôvodu je vytvorený emisný syndikát medzi viacerými bankami, ktoré majú uzatvorenú mandátnu zmluvu s vedúcou bankou. Klientom je spravidla veľký a stabilný podnik s vysokým ratingom.

2.2.2 Spotrebné úvery

Spotrebné úvery môžeme nazvať aj „úvermi na čokoľvek“ pretože banka po klientovi nepožaduje preukázanie účelu na aký budú peňažné prostriedky použité. Ak ich porovnáme s nákupom na splátky môžeme povedať, že jednoznačnou výhodou pri spotrebných úveroch je nižšia úroková sadzba. Na strane druhej získanie spotrebného úveru môže byť zložitejšie. Banka totiž po klientovi bude vyžadovať preukázanie schopnosti splácať daný úver, môže vyžadovať zábezpeku, a aj to aby klient mal u nej dlhodobý vedený účet.

Hypotekárny úver – jedná sa o dlhodobý úver, ktorý banka poskytuje klientovi za účelom výstavby alebo kúpy nehnuteľností s lehotou splatnosti 5 až 30 rokov. Tento úver je zaistený záložným právom k tuzemskej nehnuteľnosti a môže sa poskytovať do výšky 70 % hodnoty zastavenej nehnuteľnosti. Úroková sadzba môže byť stanovená buď ako pevná počas celej doby splatnosti úveru, alebo ako pohyblivá úroková sadzba. V praxi sa často používa aj kombinácia oboch spôsobov. Princíp spočíva v tom, že na niekoľko prvých rokov sa použije fixná úroková sadzba a na zvyšný počet rokov sa aplikuje pohyblivá úroková sadzba. Samozrejme, klient má možnosť požiadať aj o opakovanú fixáciu. V prípade, že klient nie je schopný splácať svoje záväzky pristúpi banka k predaju nehnuteľnosti a úver sa splatí jednorázovo. Hypotekárne úvery sa zvyčajne splácajú pravidelnými konštantnými anuitami a na výšku splátok má vplyv výška poskytnutého úveru, doba splatnosti a úroková sadzba. Vzorec na výpočet ročnej anuity:

$$a_{p.a.} = \frac{HU \cdot i_{p.a.} (1 + i_{p.a.})}{(1 + i_{p.a.})^n - 1}, \quad (2.4)$$

kde $a_{p.a.}$ predstavuje ročnú výšku anuity, HU je výška hypotekárneho úveru, $i_{p.a.}$ predstavuje ročnú úrokovú sadzbu úveru a n je doba splatnosti. (Radová, 2013)

Výnimku medzi úvermi tvorí americká hypotéka, ktorá je kombináciou účelového aj neúčelového úveru. Na strane jednej je nutné zastaviť nehnuteľnosť aby klient získal finančné prostriedky, no na strane druhej banka nepotrebuje poznať účel použitia poskytnutých prostriedkov, a tak je úver poskytnutý za vyššiu úrokovú sadzbu.

Investičný úver – tento typ úveru slúži na financovanie investičných potrieb spoločnosti ako napríklad kapitálové investície (stroja a zariadenie, nehnuteľnosti), nehmotné investície a finančné investície (investície do cenných papierov). Takto nadobudnutý majetok sa potom stáva zárukou na poskytnutie a splácanie úveru. Banka zároveň po spoločnosti požaduje predloženie projektu, ktorý jej priblíži zámer a použitie prostriedkov. Jedná sa o strednodobý až dlhodobý úver so splatnosťou od 4 do 10 rokov.

Leasing – je prenájom investičného zariadenia na určité alebo neurčité obdobie s postupným splácaním ceny prenajatého predmetu. Leasing poskytujú banky, obchodníci, výrobcovia alebo leasingové spoločnosti. Rozoznávame operatívny a finančný leasing. Základný rozdiel spočíva v tom, že po skončení operatívneho leasingu ostáva predmet leasingu vo vlastníctve leasingovej spoločnosti. Zároveň platí, že doba trvania leasingu je kratšia než doba životnosti predmetu leasingovej zmluvy. Pri finančnom leasingu sa nájomca stáva majiteľom predmetu po splatení všetkých splátok. Súčet zaplatených splátok sa pri finančnom leasingu rovná alebo prevyšuje cenu prenajatého predmetu. Medzi hlavné výhody leasingu patrí:

- klient nemusí mať k dispozícii naraz celú sumu na obstaranie majetku,
- splátky môžu byť naplánované tak, aby zodpovedali výške výnosov plynúcich z obstarania majetku.

Samozrejme s leasingom sú spojené aj negatíva, ako napríklad:

- v porovnaní s výhodným úverom môže byť leasing pre klienta drahý,
- pri odstúpení od zmluvy musí klient zaplatiť sankcie,
- ak chce klient na majetku vykonať úpravy potrebuje súhlas majiteľa. (Radová, 2013)

Revolvingový úver – je podobný kontokorentnému úveru ale s tým rozdielom, že je určený pre firmy a podnikateľov a má účelový charakter. Slúži hlavne ako preklenovací nástroj krátkodobého nedostatku finančných prostriedkov. Úroková sadzba je pohyblivá a stanovuje

sa pre každého klienta individuálne na základe firemných výkazoch. V prípade, že klient prečerpá stanovený limit revolvingového úveru bude sankcionovaný.

2.2.3 Závazkové úvery

Pri záväzkových úveroch je nutné si uvedomiť, že nejde o úvery, pri ktorých dochádza ku poskytovaniu peňažných prostriedkov ale banka poskytuje svoje dobré meno. Hovoríme teda o nefinančných úveroch.

Akceptačný úver – pri tomto type úveru banka neposkytne peňažné prostriedky ale akceptuje od svojho klienta na ňu vystavenú cudziu zmenku. Banka na seba preberá záväzky vyplývajúce zo zmenky a stáva sa dlžníkom - poskytla majiteľovi zmenky svoje dobré meno a záruku, že dlžník zmenku zaplatí vďaka, čomu má majiteľ zmenky možnosť zmenku výhodnejšie predat' a tým získať peňažné prostriedky. Banka si za tento úver účtuje tzv. akceptačnú províziu.

Avalový úver – ručiteľský úver, pri ktorom sa banka zaväzuje uhradiť záväzok voči tretej osobe za svojho klienta v prípade, že sa dostal do platobnej neschopnosti. Avalový úver je podobný akceptačnému úveru ale v tomto prípade banka uvaľuje na zmenku aval. Zároveň si banka za túto poskytovanú záruku účtuje percento zo sumy, za ktorú sa zaručila tzv. avalovú províziu.

Banková záruka – ručenie, kde banka vystupuje ako ručiteľ na základe písomného vyhlásenia v záručnej listine. Tento produkt je určený pre podnikateľov (fyzické osoby) a právnické osoby. Banka sa zaväzuje uspokojiť veriteľa ak dlžník nesplní záväzok alebo budú splnené iné podmienky stanovené v záručnej listine. Aby došlo k plneniu je nutné aby veriteľ banku písomne vyzval. Výhodou je, že ak má klient zriadenú bankovú záruku prezentuje sa ako spoľahlivý obchodný partner a tým si zlepšuje svoju pozíciu v rámci uzatvárania kontraktov. Bankové záruky delíme na:

- akontačné (advance payment guarantee),
- colné,
- kaučné (performance bond),
- platobné (payment guarantee),
- záruky za vadium (bid bond).

2.2.4 Alternatívne spôsoby financovania

Oba spôsoby financovania sú založené na princípe odkúpenia pohľadávok. Jedinou odlišnosťou medzi faktoringom a forfaitingom je časový horizont, s ktorým pracujú. Faktoring sa zaoberá odkúpením krátkodobých pohľadávok zatiaľ, čo forfaiting pracuje s dlhodobými pohľadávkami.

Faktoring – jedna z foriem obchodného financovania založená na princípe podstúpenia krátkodobých pohľadávok pred ich dobou splatnosti. Vzniká na základe uzatvorenia zmluvy s faktoringovou spoločnosťou, kde sa klient zaviazuje postúpiť spoločnosti všetky pohľadávky a tá mu následne poskytne určité percento z nominálnej hodnoty pohľadávky (spravidla 60-90 % v závislosti na bonite dodávateľa a odberateľa, dobe splatnosti pohľadávky). Faktoringová spoločnosť teda svojho klienta úveruje a účtuje si za to províziu. Výhodou tohto spôsobu financovania je, že vedie ku zníženiu rizika z nesplácania pohľadávky a zároveň predstavuje alternatívu financovania svojich potrieb ku krátkodobým bankovým úverom. V prípade, že nedôjde ku uhradeniu pohľadávky zo strany odberateľa, uhradí ju faktoringová spoločnosť, ktorá následne bude túto platbu vymáhať od odberateľa. V závislosti na tom kto nesie úverové riziko rozlišujeme dva typy faktoringu – v prípade, že je riziko nezaplatenia pohľadávky prenesené na banku jedná sa o *bezregresný faktoring (pravý)*, a ak riziko nesie dodávateľ hovoríme o *regresnom faktoringu*. Faktoring plní pre dodávateľa nasledujúce tri úlohy a to buď súčasne alebo jednotlivo:

- správa pohľadávok,
- garančná funkcia – u pravého faktoringu, kedy faktoringová spoločnosť na seba preberá úverové riziko,
- úverová funkcia – faktoringová spoločnosť poskytuje peňažné prostriedky v zjednanej výške svojmu klientovi už pri podstúpení pohľadávok. (Pulpánová, 2007)

Forfaiting – tento produkt je vo svojom princípe podobný faktoringu, ale ako sme už spomínali na začiatku, pri forfaitingu dodávateľ postupuje pohľadávky s dlhšou dobou splatnosti (spravidla dlhšou ako 180 dní). Proces uzatvorenia forfaitingu sa delí na dve fázy. V prvej fáze sa uzatvára zmluva medzi forfaiterom a dodávateľom, kde dôjde ku určeniu konkrétnej pohľadávky, stanovia sa náklady spojené s odkúpením, určí sa termín realizácie a požadovaná dokumentácia. V rámci druhej fázy dochádza ku realizácií, klient dodá tovar zahraničnému odberateľovi a podstúpi pohľadávku forfaitingovej spoločnosti. Druhá fáza končí v momente kedy odberateľ (najčastejšie prostredníctvom svojej banky) uhradí

nominálnu hodnotu pohľadávky forfaitingovej spoločnosti. V prípade neuspokojenia tejto pohľadávky pristupuje forfaitingová spoločnosť k opatreniam vedúcim súdnemu vymáhaniu. V súvislosti s forfaitingom sú spojené náklady – diskont, záväzková a spracovateľská provízia. Výška diskontu závisí na bonite banky. Spracovateľská provízia súvisí so spracovaním forfaitingu a jej výška sa odvíja od zložitosti spracovania. S držaním peňažných prostriedkov od uzatvorenia zmluvy do predania pohľadávky je spojená záväzková provízia. (Radová, 2013)

2.3 Charakteristika študentských úverov

So štúdiom na vysokej škole je spojených mnoho výdavkov. Okrem školného alebo zápisného, ktoré nie je zavedené vo všetkých krajinách, medzi najčastejšie výdavky študentov patrí nákup notebook-u, skrípt, cestovné, strava, ubytovanie atď.

Podľa analýzy OECD „Education at a Glance“ krajiny OECD priemerne použili 6,3 % z ich HDP na financovanie vzdelávacích inštitúcií. Anglicko a Holandsko patria medzi tie krajiny, kde síce existujú vysoké poplatky spojené so štúdiom, ale zároveň tieto krajiny študentom poskytujú aj vysokú štátnu podporu na ich financovanie. Práve naopak, Slovenská a Česká republika sa zaradili medzi krajiny, v ktorých štúdiom nepatrí medzi finančne náročné a súčasne aj s nízkou štátnou podporou.

Rozlišujeme dva typy študentských pôžičiek. Prvým typom sú študentské pôžičky poskytované štátom a druhý typ predstavujú pôžičky ponúkané komerčnými bankami.

Štátne pôžičky sú v porovnaní s komerčnými výhodnejšie a v prípade, že sa má študent zadlžiť kvôli štúdiu na vysokej škole sú lepšou alternatívou práve tieto pôžičky. Ponúkajú zvýhodnenú fixnú úrokovú mieru, odklad splácania až po dokončení štúdia, alebo až po dosiahnutí určitej výšky mesačného príjmu, flexibilné možnosti splácania a podobne. Pri tomto type pôžičiek zároveň existuje možnosť odpustenia dlhu. Táto situácia nastáva v prípade, že sa dlžník stal trvale práce neschopným alebo umrel.

Samozrejme, tento typ pôžičiek sa vyskytuje väčšinou v krajinách kde je školné už dlhodobo zavedené a existuje tam prepracovaný systém podpory vzdelávania. Medzi tieto krajiny patrí napríklad Anglicko a Holandsko. Na to, aby mal študent možnosť čerpať štátnu pôžičku si musí podať žiadosť spolu s potvrdením o štúdiu, prípadne splniť iné podmienky, ktoré sa ale v každej krajine môžu líšiť (napr. vek menej ako 30 rokov pri žiadosti o úver po prvý krát).

Študent nemusí byť občanom danej krajiny ale stačí ak je občanom jedného z členských štátov Európskej únie.

Súčasne môžeme rozlišovať viac druhov štátnych pôžičiek. Môžu sa líšiť od subjektu alebo predmetu použitia. Podľa subjektu to môžu byť pôžičky určené pre domácich študentov, študentov z členských štátov Európskej únie alebo pre zahraničných študentov. Podľa predmetu použitia pôžičky rozlišujeme pôžičky určené na uhradenie školného, ubytovania alebo bežných výdavkov spojených so štúdiom. Podľa týchto kritérií sa môže meniť aj výška poskytovanej pôžičky. Všetko záleží od rozhodnutí vlády konkrétnej krajiny.

V krajinách ako je Slovenská a Česká republika zatiaľ školné zavedené nebolo, a preto v týchto krajinách ani neexistujú štátne pôžičky. Ak má klient záujem študovať ale nemôže si to dovoliť musí sa obrátiť na komerčné banky. Študenti momentálne síce nemajú žiadny príjem ale platí, že vysokoškolsky vzdelaní ľudia majú stabilnejšie a lepšie platené pracovné pozície. Preto je táto skupina pre banky veľmi zaujímavými klientmi do budúcnosti.

Študentské úvery a pôžičky radíme medzi spotrebné úvery a sú určené pre študentov vysokých škôl za účelom sprístupniť vzdelanie všetkým ľuďom. Študent získa peňažné prostriedky, ktorých účel použitia nemusí dokladovať, a tak ich môže využiť na zaplatenie školného alebo nájomného, na nákup skrípt a podobne.

Študentské úvery, ktoré poskytujú komerčné banky nie sú pre študenta tak výhodné ako štátne. Neposkytujú sa za zvýhodnených úrokových sadzieb a poplatkov. Zároveň banka nemusí dlžníkovi odložiť splácanie úveru až do obdobia ukončenia štúdia alebo až kým jeho mesačný príjem neprekročí istú hranicu. Medzi podmienky pre poskytnutie študentskej pôžičky patrí:

- vek 18 rokov,
- potvrdenie o štúdiu na vysokej škole,
- preukázanie schopnosti splácať úver.

V prípade, že klient nemá vlastný príjem potrebuje ručiteľa alebo spoludlžníka s pravidelným príjmom, najčastejšie sa jedná o rodiča.

Poskytnutie študentskej pôžičky komerčnou bankou sa väčšinou viaže aj so zriadeným študentského účtu, na ktorý bude daná pôžička pripísaná. Od bežného účtu ho odlišujú poplatky, bonusy a úroková sadzba. Založenie študentského účtu je vo väčšine bánk spojené s nulovými poplatkami, vedenie účtu je taktiež zadarmo a študent môže získať rôzne bonusy napríklad v podobe bezplatného vydania platobnej karty, bezplatný výber hotovosti z bankomatu a podobne.

Konkrétne úverové ponuky v jednotlivých krajinách, či už ide o úvery a pôžičky poskytované obchodnými bankami alebo o štátne pôžičky, sú podrobnejšie zmienené v nasledujúcej kapitole.

3 Komparace studentských úvěrů vybraných zemí

Tretia kapitola je v prvej polovici venovaná priblíženiu a porovnaniu jednotlivým vzdelávacím systémom na Slovensku, Českej republike, Anglicku a Holandsku. V druhej časti sa budeme venovať konkrétnym úverovým produktom, ktoré neponúkajú len komerčné banky pôsobiace na danom území, ale aj vlády vybraných krajín.

3.1 Porovnanie vzdelávacích systémov vo vybraných krajinách

V nasledujúcej časti sa bližšie oboznámime s jednotlivými vzdelávacími systémami, keďže sa od seba navzájom líšia vplyvom rozdielného vývoja, a aj spôsobom financovania.

3.1.1 Slovenská a Česká republika

Na území Slovenskej republiky a Českej republiky sa môžeme stretnúť so školami štátnymi, súkromnými a cirkevnými. Systém vzdelávania na území oboch krajín je rozdelený do troch stupňov – primárne (od 6 do 14 rokov), sekundárne (od 15 do 18/19 rokov) a terciárne vzdelávanie (18 a viac rokov). Školský systém je na Slovensku v kompetencii Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu, v Českej republike je to Ministerstvo školstva, mládeže a telovýchovy.

Povinná školská dochádzka je v Slovenskej republike 10 rokov a v Českej republike 9 rokov. V oboch krajinách je ukotvená v zákone a môže jej predchádzať predškolské vzdelávanie, ktoré poskytujú materské školy.

Materské školy – sú určené pre deti od 3 do 6 rokov. V týchto zariadeniach sa deti učia základným poznatkom a spoznávajú svet okolo seba zábavnou formou, čím sa ich snažia učitelia pripraviť na základnú školu.

Základné školy – základnú školu začínajú deti navštevovať po dosiahnutí veku 6 rokov, resp. 7. Cieľom je poskytnúť žiakovi základné všeobecné vzdelanie. Základná škola je rozdelená na dva stupne. Na prvom stupni (1. – 4. ročník) všetky predmety vyučuje jeden učiteľ. Po prvom stupni, teda po 4. ročníku žiak pokračuje na druhom stupni (5. – 9. ročník) alebo môže prestúpiť na osemročné gymnázium v prípade, že úspešne absolvoval prijímacie skúšky. Na druhom stupni resp. na osemročnom gymnázii už každý predmet vyučuje iný učiteľ.

Stredné školy – navštevujú ich žiaci vo veku 15 až 19 rokov. Úlohou stredných škôl je pripraviť žiakov buď na štúdium na vyššej úrovni alebo na výkon povolania. Stredné školy sa delia na gymnázia, stredné odborné školy a na stredné odborné učilištia. Gymnázium je všeobecná vzdelávacia inštitúcia a štúdium je ukončené maturitnou skúškou, čo znamená dosiahnutie úplného stredného vzdelania. Stredná odborná škola zvyčajne poskytuje študijné odbory v dĺžke 4 roky, ktoré sú ukončené maturitnou skúškou. Pod stredné odborné školy patria aj konzervatóriá, ktoré sú ukončené absolútoriom. Stredné odborné učilištia poskytujú odbornú prípravu pre povolanie a sú ukončené záverečnou skúškou. Dĺžka štúdia je 3 roky ale žiaci majú možnosť dosiahnuť úplné stredné vzdelania vďaka dvojročnému nadstavbovému štúdiu.

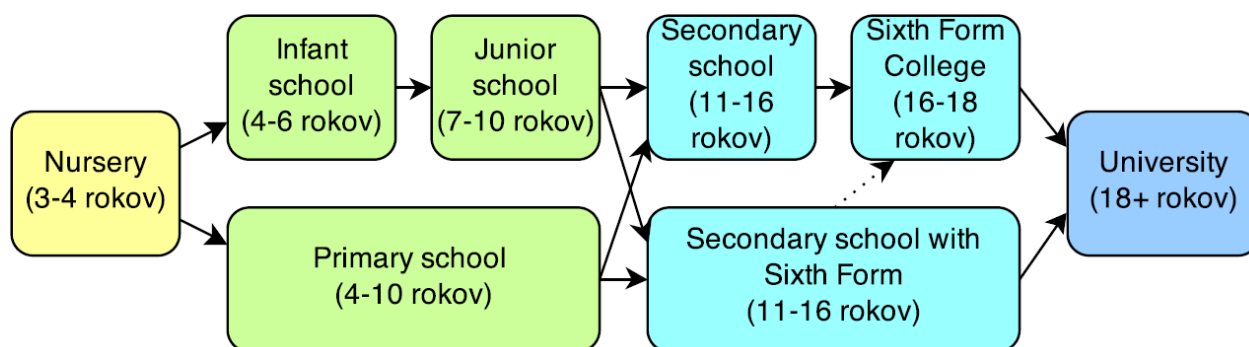
Vyššie odborné školy – vznikli za účelom poskytnúť vyššie odborné vzdelanie pre žiakov, ktorí absolvovali úplné stredné alebo úplné stredné odborné vzdelanie. Žiaci tak majú možnosť študovať vzdelávacie programy v dĺžke 2 až 3,5 roka. Štúdium môže, ale aj nemusí byť spoplatnené.

Vysoké školy – od roku 2002 na území Slovenskej republiky nadobudol platnosť zákon na základe, ktoré rozlišujeme univerzitné vysoké školy (poskytujú všetky tri stupne vzdelania) a neuniverzitné vysoké školy (prevažne len prvý stupeň). Pod vzdelaním prvého stupňa rozumieme bakalárske štúdium, ktoré trvá 3 roky a je ukončené obhajobou bakalárskej práce a štátnou skúškou. Po absolvovaní bakalárskeho štúdia majú študenti možnosť pokračovať v štúdiu druhého stupňa (inžinierke alebo magisterské štúdium), ktoré trvá 2 roky. Jeho úspešné absolvovanie je podmienené vykonaním štátnej skúšky a obhajobou diplomovej práce. Tretí stupeň predstavuje doktorandské štúdium a úspešní absolventi získavajú vedecký titul PhD. Výnimku tvoria lekárske fakulty, kde študenti po absolvovaní 6 ročného štúdia získavajú titul MUDr.

3.1.2 Anglicko

Otázky v oblasti vzdelávania v Anglicku má na starosti Ministerstvo školstva a Ministerstvo pre podnikanie, inovácie a zručnosti. Povinná školská dochádzka je v Anglicku 11 rokov. Vzdelávací systém je rozdelený nasledovne: primary education (4-11 rokov), secondary education (11–18 rokov) a tertiary education (18 a viac rokov). Vzdelávací systém v Anglicku je znázornený na nasledujúcom Obr. 3.1.

Obr. 3.1 Vzdelávací systém v Anglicku

Základný stupeň (primary education)

Základný resp. primárny stupeň zahŕňa tri vekové skupiny: mladších ako 5 rokov, deti od 5 do 8 rokov a od 9 do 11 rokov. Základné školy (primary schools) sú určené pre deti vo veku od 5 do 11 rokov ale niektoré základné školy môžu ponúkať aj služby pre deti mladšie ako 5 rokov ako napr. škôlky alebo detské centrá. Medzi hlavné ciele primárneho vzdelávania patrí dosiahnutie základnej čitateľskej a matematickej gramotnosti.

Sekundárny stupeň (Secondary education):

Existuje niekoľko typov stredných škôl, ktoré sú určené pre žiakov vo veku od 11 do 16/18 rokov. Väčšina žiakov po základnej škole pokračuje na tzv. Komplexných školách (Comprehensive schools). Gymnázia (Grammar schools) ponúkajú lepšie akademické štandardy a študenti, ktorí majú o štúdium záujem musia úspešne zvládnuť vstupný test nazývaný „11plus“. Ďalšiu možnosť štúdia ponúkajú Mestské technologické školy (City Technology College). Tieto typy škôl sú určené pre žiakov vo veku od 11 do 16 rokov. Po ich absolvovaní študenti získavajú osvedčenie o dosiahnutí druhého stupňa vzdelania – General Certificate of Secondary Education (GCSE) alebo Vocational Certificate of Secondary Education (VSCE).

Tzv. šiesta forma vzdelania (Sixth Form) je určená pre študentov vo veku od 16 do 18 rokov. Štúdium je ukončené získaním osvedčenia na úrovni „A-level“², ktorý môžeme prirovnať k našej štátnej maturitnej skúške. Tento typ vzdelania ponúkajú niektoré stredné školy alebo samostatné školy nazývané Sixth Form College.

²A-level – General Certificate of Education Advanced Level/General Certificate of Education Advanced Subsidiary/Vocational Certificate of Education Advanced Level/Vocational Certificate of Education Advanced Subsidiary Level.

Terciárny stupeň (Tertiary education)

Vysokoškolské vzdelávanie poskytujú tri základné inštitúcie – univerzity (universities), vysoké školy a inštitúcie vyššieho vzdelania (colleges and institutions of higher education), vysoké školy umenia a hudby (art and music colleges). Terciárne vzdelanie je v Anglicku spoplatnené. Fázy štúdia:

Non-university level post-secondary studies (Neuniverzitná úroveň pomaturitného štúdia) – tento typ vzdelávania poskytujú odborné školy, vysoké školy a akreditované nezávislé vysoké školy, ktoré ponúkajú množstvo kurzov, ktoré vedú k získaniu odbornej kvalifikácií.

University level studies (Univerzitná úroveň štúdia) – delíme na bakalárske, magisterské a dokto-randské štúdium. Bakalárske štúdium (Undergraduate stage) trvá tri alebo štyri roky. Magisterské štúdium (Master's Degree, Master of Philosophy) zvyčajne trvá jeden rok a absolvovanie dokto-randského štúdia (Doctor of Philosophy, Higher Doctorate) tri roky.

3.1.3 Holandsko

Vzdelávacia politika spadá pod holandské ministerstvo školstva, kultúry a vedy s územnými samosprávnymi celkami. Povinná školská dochádza je v Holandsku od 5 do 18 rokov.

Základný stupeň

Holandský zákon prikazuje, že deti musia navštevovať školu od piatich rokov. Väčšina detí však začne školu navštevovať v štyroch rokoch aspoň na pár hodín denne aby si zvykli.

Sekundárny stupeň

Stredné školy v Holandsku navštevujú žiaci od 12 rokov. Podľa náročnosti delíme stredné školy na tri typy:

- VMBO (Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs) – prípravné stredné vzdelanie určené pre žiakov od 12 do 16 rokov, po prvých dvoch rokoch si žiak vyberá študijné zameranie, ktoré študuje ďalšie dva roky,
- HAVO (Hoger Algemeen voortgezet Onderwijs)- vyššie stredné vzdelanie pre žiakov od 12 do 17 rokov, tento typ školy poskytuje odborné vzdelávanie a prípravu na vysokoškolské štúdium preto si žiaci na konci druhého ročníka volia povinné voliteľné a dobrovoľné voliteľné predmety vďaka čomu si vyprofilujú svoje zameranie,

- VWO (Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs) – pred univerzitné vzdelanie pre žiakov od 12 do 18 rokov, počas prvých dvoch rokov žiaci musia absolvovať 15 predmetov, ktoré tvoria základné osnovy, na konci tretieho ročníka si volia predmety, ktoré určujú ich zameranie. Žiaci môžu študovať aj na bilingválnych školách tohto typu, čo znamená, že po prvom ročníku je polovica predmetov vyučovaných v anglickom jazyku.

Terciárny stupeň

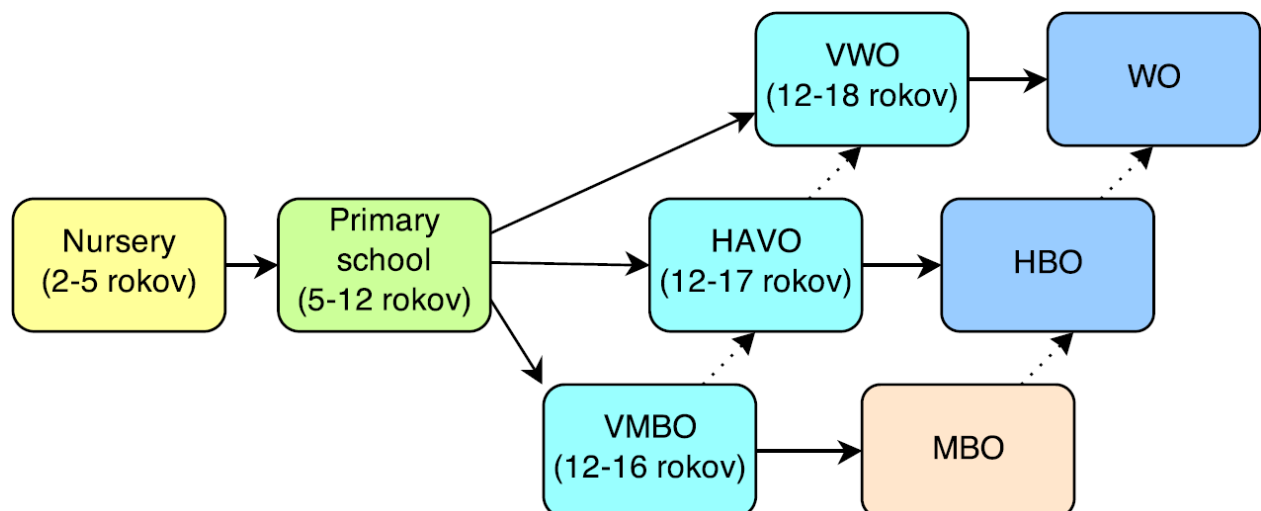
Vysokoškolské vzdelanie je určené pre študentov starších ako 18 rokov. Tento typ vzdelávania v Holandsku poskytujú dva typy škôl:

- Wetenschappelijke Onderwijs, WO (Vedecké vzdelanie) – univerzity kombinujú akademický výskum a výučbu,
- Hoger beroepsonderwijs, HBO (vyššie odborné vzdelanie) – poskytuje teoretický a praktický základ v 200 študijných programoch v širokom spektre odborov, ktoré pripravujú študentov na výkon budúceho povolania.

Oba typy škôl poskytujú bakalársky a magisterský stupeň vzdelania. Bakalárske študijné programy na HBO trvajú štyri roky zatiaľ, čo na WO tri roky. Magisterské študijné programy trvajú dva roky, pričom magisterské programy v oblasti strojárstva môžu trvať aj dlhšie.

Pre jednoduché znázornenie holandského vzdelávacieho systému opäť použijeme jednoduchý obrázok.

Obr. 2.2 Vzdelávací systém v Holandsku

3.2 Komparace studentských úvěrů vybraných zemí

V rámci nasledujúcej podkapitoly sa bližšie oboznámime s jednotlivými ponukami študentských úverov vo vybraných krajinách. V každej krajine sú vybrané ponuky troch komerčných bánk, plus sme sa zamerali aj na ponuku vládnych študentských úverov.

3.2.1 Ponuka študentských úverov v Slovenskej republike

Zavedenie školného v Slovenskej republike je momentálne otázkou budúcnosti. V súčasnosti je spoplatnená len externá forma štúdia na vysokých školách. Napriek tomu bol na území Slovenskej republiky zriadený Fond na podporu vzdelávania za účelom poskytovania pôžičiek študentom vysokých škôl. Je snahou vlády naplňovať stanovené ciele sociálnej politiky. Tento fond je určený zvlášť pre sociálne slabšie vrstvy obyvateľstva, pre ktoré je ťažšie získať spotrebný úver v komerčnej banke.

Vďaka štátnej podpore je úver poskytovaný študentom za výhodnejších podmienok. Úroková miera je stanovená zákonom na úrovni 4,5 % a doba splácania je 5 až 10 rokov. Medzi ďalšie výhody študentskej pôžičky získanej z Fondu patrí možnosť odloženia splátok v prípade materskej a rodičovskej dovolenky. Zároveň Fond poskytuje poistenie pre každého klienta pre prípad trvalého úrazu alebo smrti. Podmienky pre získanie študentskej pôžičky z fondu:

- študent dennej alebo externe formy štúdia na vysokej škole,
- trvalý pobyt na území Slovenskej republiky,
- zapísaný do ročníka v príslušnom akademickom roku.

Pre akademický rok 2013/2014 je minimálna výška pôžičky 500 €, maximálna výška 3 000 € pre študentov prvého a druhého stupňa vysokej školy. Pre študentov tretieho stupňa vysokej školy je maximálna výška pôžičky 6 000 €.

V súčasnosti má Fond dostatok finančných prostriedkov (podľa § 10 zákona o FnpV bolo na poskytnutie pôžičiek pre študentov vyhradených 5 000 000 €), čo mu umožňuje vyhovieť všetkým žiadateľom, ktorí splnili podmienky. V prípade, že by Fond nestačil pokryť dopyt po pôžičkách, budú uprednostnení tí študenti, ktorí majú horšiu zdravotnú a sociálnu situáciu, alebo dosahujú výborných študijných výsledkov.

Keďže slovenská vláda neposkytuje široké spektrum možností financovania štúdia, snažia sa túto potrebu uspokojiť banky. Z rady bánk pôsobiacich na území Slovenska sme vybrali ponuku troch najväčších slovenských bánk.

Slovenská sporiteľňa, SLSP - Korene Slovenskej sporiteľne siahajú až do 19. storočia. V roku 1819 vznikli prvé filiálky Die Erste v Bratislave, Trnave, Banskej Bystrici a v Levoči. Neskôr sa filiálky transformovali na samostatné sporiteľne. Novodobá história Slovenskej sporiteľne sa začala písať v roku 1953 kedy sa stala súčasťou Československej štátnej sporiteľne. V súčasnosti je najväčšou komerčnou bankou na Slovensku.³

SLSP sa zamerala na študentov prostredníctvom Spotrebného úveru na čokoľvek pre vysokoškolákov. Úver je určený pre študentov vo veku od 18 do 26 rokov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky. O úver môžu študenti zažiadať od prvého ročníka vysokej školy (ale aj interný doktorandi denného štúdia) na Slovensku alebo zahraničí. Spotrebný úver pre vysokoškolákov SLSP poskytuje vo výške od 1 000 € do 8 500 €. Úroková sadzba je pre všetkých záujemcov rovnaká a to 8,50 %. Doba splatnosti úveru je 1 až 10 rokov.⁴

Všeobecná úverová banka, VÚB -Všeobecná úverová banka, a.s. vznikla v roku 1990 oddelením od Štátnej banky Československej. V súčasnosti je druhou najväčšou bankou na Slovensku. Od roku 2001 je majoritným vlastníkom VÚB talianska skupina Intesa Sanpaolo.⁵

VÚB banka poskytuje flexipôžičku pre študentov, ktorá je určená pre študentov akreditovaných vysokých škôl na Slovensku, ale aj v zahraničí. Študenti získavajú pôžičku za úrokovú sadzbu 7,90 % p.a. Ak si klient zvolí ďalšie služby (zriadenie Flexiúčtu/Startkonta, zasielanie príjmu do VÚB, poistenie úveru) môže klient získať úrokovú sadzbu už od 4,90 % p.a. Flexipôžička umožňuje získať peňažné prostriedky v rozmedzí 500 € až 10 000 €. Poplatok za vybavenie činí 2 % zo zjednanej výšky úveru. Dobu splatnosti si môže klient zvoliť sám, pohybuje sa od 12 do 72 mesiacov. Zároveň si klient môže zvoliť základný alebo rozšírený balík poistenia. Konkrétne podmienky poskytnutia Flexipôžičky pre študentov

³ SLOVENSKÁ SPORITEĽNA. SLSP: *Profil banky* [online]. Dostupné z: <http://www.slsp.sk/vsetko-o-banke/profil-banky/profil-banky.html>

⁴ SLOVENSKÁ SPORITEĽNA. SLSP: *Spotrebný úver na čokoľvek pre vysokoškolákov* [online]. Dostupné z: <http://www.slsp.sk/spotrebnny-uver-na-cokolvek-pre-vysokoskolakov.html>

⁵ BANKY NA SLOVENSKU. *Všeobecná úverová banka (VÚB)* [online]. Dostupné z <http://www.banky-na-slovensku.sk/vub/>

závisia od typu štúdia (denné alebo externé) a od vysokej školy, na ktorej klient študuje.⁶ Ďalej banka ponúka účet pre mladých s názvom Star konto, ktorý je určený pre ľudí vo veku od 15 do 24 rokov. V prípade, že majiteľom Star konta je študent zriadenie a vedenie účtu je bezpoplatkov. Majiteľ účtu si môže zjednať aj prečerpanie určitej čiastky, podmienkou však je, že musí mať kreditný obrat na účte vo výške 50 % z nastaveného limitu.

Tatra banka - vznikla ako prvá súkromná banka na Slovensku v roku 1990. Nadviazala tak na pôvodnú Tatrabanku, ktorá pôsobila na území Slovenskej republiky pred vojnou. Je však nutné podotknúť, že po nej prevzala len jej názov a nie pohľadávky a záväzky. V súčasnosti je Tatra banka treťou najväčšou bankou na Slovensku.

Táto banka však svoju ponuku nerozšírila o úvery určené pre študentov. Poskytuje iba študentské účty, ktoré sú bezplatné a určené pre študentov od 15 do 26 rokov. Ak má klient záujem o úver môže zažiadať iba o bezúčelový úver s úrokovou sadzbou od 9,9 % p.a.

3.2.2 Ponuka študentských úverov Českej republiky

Otázka zavedenia školstva na vysokých školách je v Českej republike o niečo diskutovanejšia než na Slovensku. Česká vláda má záujem zaviesť školné alebo zápisné za účelom naplnenia rozpočtu. Pred zavedením je však nutné vytvoriť systém študentských pôžičiek, ktorý by uľahčili financovanie štúdia. Ministerstvo školstva, mládeže a telovýchovy (MŠMT) zriadil „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“ – jedná sa o operačný program v rámci, ktorého bolo možné čerpať finančné prostriedky z Európskeho sociálneho fondu v rokoch 2007 až 2013. Za týmto účelom bolo vyčlenených 1,79 mld. € z Európskeho sociálneho fondu a 0,32 mld. € z verejných zdrojov. Zo zdrojov, ktoré sa čerpali prostredníctvom OP VK sa financovalo skvalitňovanie výučby na školách, podporovali sa projekty na podporu zmodernizovania výuky cudzích jazykov, technických predmetov, financoval sa nákup informačných a komunikačných technológií, stáže určené pre žiakov a učiteľov.

Keďže však ešte nebol vytvorený požadovaný systém na poskytovanie študentských pôžičiek, rovnako ako na Slovensku, aj v Českej republike túto potrebu uspokojujú komerčné banky.

⁶ VŠEOBECNÁ ÚVEROVÁ BANKA. VÚB: *Flexipôžička pre študentov* [online]. Dostupné z: <http://www.vub.sk/osobne-financie/byvanie-pozicky/flexipozicka/flexipozicka-pre-studentov/>

Česká spořitelna - predchodcom Českej spořitelny bola Spořitelna česká, založená v roku 1825. Od roku 2000 je Česká spořitelna členom skupiny Erste Bank. Počtom klientov, ktorý je približne 5,3 miliónov je v súčasnosti najväčšou bankou pôsobiacou na území Českej republiky.

Na študentov sa táto banka zamerala prostredníctvom pôžičky pre študentov. Je určená študentom:

- na vyšších odborných školách a vysokých školách doma aj v zahraničí,
- s trvalým pobytom na území ČR,
- prezenčného, externého štúdia,
- od 18 do 30 rokov (horná hranica nie je platná pre externé štúdium a MBA štúdium).

Výška pôžičky sa pohybuje od 20 000 do 300 000 Kč. V prípade, že klient má dostačujúci príjem banka nevyžaduje spoludlžníka do čiastky 100 000 Kč. Nad túto čiastku banka pri poskytovaní úveru vyžaduje aj účasť spoludlžníka (výnimku tvoria študenti kombinovaného štúdia a MBA štúdia s dostačujúcim príjmom), najčastejšie sa jedná o jedného z rodičov. Doba splatnosti úveru je 1 rok až 10 rokov. Úver je úročený úrokovou sadzbou 8,9 %.⁷ S poskytnutím tejto pôžičky je spojený pravidelný mesačný poplatok za správu úveru vo výške 59 Kč. Česká spořitelna má vo svojej ponuke aj Kontokorent pre študentov, ktorý môžu čerpať študenti denného štúdia na stredných školách, vyšších odborných a vysokých školách. Maximálna výška kontokorentu je 25 000 Kč a jeho splatnosť je jeden rok od prvého prečerpania. Poskytnutie kontokorentného úveru je zadarmo, jedinou podmienkou je mať v banke otvorený študentský účet a predložiť potvrdenie o štúdiu.

Česko-slovenská obchodná banka, ČSOB - bola založená štátom v roku 1964. Na vtedajšom území Československa bola jedinou bankou zabezpečujúca financovanie zahraničného obchodu. Belgická KBC banka sa v roku 2007 stala jediným akcionárom ČSOB.

V portfóliu ČSOB však nenájdeme úvery určené pre študentov na financovanie štúdia. Jedinou alternatívou pre záujemcov je povolené prečerpanie k ČSOB Študentskému kontu. Limit záporného zostatku je 20 000 Kč. Pri jeho vyrovnaní do 12 mesiacov je povolenie

⁷ ČESKÁ SPOŘITELNA. CSAS: *Půjčka pro studenty* [online]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/pujcka-pro-studenty/o-produktu-d00023284>

prečerpania automaticky obnovené. ČSOB Študentské konto je určené pre osoby staršie ako 18 rokov, ktoré navštevujú denné štúdium na vyšších odborných a vysokých školách, resp. sú čerstvými absolventmi (diplom nesmie byť starší než 1 rok).⁸

Ďalšou alternatívou, ktorú ČSOB poskytuje je Půjčku na cokoliv. Jedná sa o bezúčelovú pôžičku s dobou splatnosti 1 až 7 rokov. Minimálna výška pôžičky je 20 000 Kč a maximálny limit je 600 000 Kč. Úroková sadzba sa pohybuje od 8,9 %. Pri žiadaní o pôžičku je však nutné preukázať schopnosť daný úver splácať. Mesačne klient platí 55 Kč za správu úveru, 6 Kč za inkaso splátky a za samotné poskytnutie úveru jednorazový poplatok vo výške 1 % z celkovej výšky úveru.⁹

Komerčná banka, KB – táto banka bola založená v roku 1990 a ako akciová spoločnosť pôsobí od roku 1992. Po dvanástich rokoch od svojho vzniku sa KB stala súčasťou skupiny Sociétés Générale.

KB poskytuje pre študentov úver s názvom Gaudeamus. Ide o úver určený pre študentov stredných škôl, vyšších odborných škôl, vysokých škôl doma aj v zahraničí. Môže ísť o účelový alebo neúčelový úver od 20 000 do 600 000 Kč s maximálnou dobou splatnosti 10 rokov. V prípade, že klient (musí ísť o študenta vyššej odbornej alebo vysokej školy) má záujem o odklad splácania horná hranica úveru je 150 000 Kč. Odklad splácania je možné odložiť až do ukončenia štúdia a študent do tej doby hradí mesačne iba úroky. Čerpanie úveru je možné naraz alebo postupne. V prípade, že študent ešte nemá vlastný pravidelný príjem banka vyžaduje ručenie.¹⁰

Súčasne KB poskytuje aj možnosť pre študentov dočasné prečerpanie účtu a úver na notebook Apple. Možnosť čerpania debetu sa pohybuje od 5 000 do 10 000 Kč v závislosti od toho či študent študuje na strednej škole, vyššej odbornej škole alebo vysokej školy. Úver na

⁸ ČESKO-SLOVENSKÁ OBCHODNÁ BANKA. ČSOB: *ČSOB – Povolene přecherpaní k ČSOB Studenstkému kontu* [online]. Dostupné z: <http://student.finance.cz/finance-slevy/studentske-uvery/du7889-288-csob-povolene-precerpani-k-csob-studentskemu-kontu/>

⁹ ČESKO-SLOVENSKÁ OBCHODNÁ BANKA. ČSOB: *ČSOB Půjčka na cokoliv* [online]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/lide/Pujcky-a-uvery/Stranky/CSOB-Pujcka-na-cokoliv.aspx>

¹⁰ KOMERČNÁ BANKA. KB: *Úvěr pro studenty* [online]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/cs/lide/mladez-a-studenti/pujcky/uver-gaudeamus.shtml>

notebook Apple je určený pre študentov vysokých škôl a jeho maximálna výška je maximálne 50 000 Kč.¹¹

3.2.3 Ponuka študentských úverov v Anglicku

Najväčšou položkou pri štúdiu v tejto krajine je školné, ktoré sa vláda rozhodla zdvihnúť od roku 2012 až na £ 9 000 z predošlých £ 3 300. V Anglicku bolo školné na štátnych školách zavedené v roku 1998, ktoré študentov v tom období zaväzovalo platiť £ 1 000 (1 195 €) za rok. V súčasnosti sa v tejto krajine vyskytujú dva typy školného. Prvý typ je určený pre domácich študentov, ktorý zahŕňa aj študentov prichádzajúcich z krajín EÚ. Výška tohto typu školného je maximálne £ 9 000 (10 757 €) ročne. Pre medzinárodných študentov sa výška školného pohybuje od £ 7 450 (8 905 €) na školský rok 2013/2014. Väčšina medzinárodných študentov však platí školné okolo £ 10 000 (11 952 €), čo nie je o moc viac, než platia domáci študenti. Výška školného sa odvíja aj od stupňa vysokoškolského vzdelania. Celkové náklady na štúdium súvisia aj s umiestnením vzdelávacej inštitúcie. Štúdium v Londýne, môže študenta stáť podstatne viac, než keby študoval v inom menšom meste.¹²

Tým, že v tejto krajine je vysokoškolské štúdium spoplatnené už veľmi dlho vznikol tu prepracovaný systém štátnych pôžičiek, prevádzkovaný Student Loans Company. Študenti v Anglicku môžu získať tri typy pôžičiek.

Prvou je Tuition Fee Loan (školský úver) a môže ju získať každý študent pochádzajúci z niektorej krajiny Európskej únie. Študent takúto pôžičku začne splácať až po absolvovaní štúdia a súčasne až v období kedy presiahne jeho príjem určitú hranicu v danej krajine, napr. vo Veľkej Británii je táto čiastka £ 21 000 ročne, pričom sa spláca 9 % zo sumy zarobenej nad túto hranicu. Študenti denného štúdia ju môžu získať do výšky £ 9 000, v prípade štúdia na súkromnej škole do výšky £ 6 000.

Druhou možnosťou je Maintenance Loan for living costs (podporná pôžička na životné náklady), o ktorú môžu požiadať iba domáci študenti denného štúdia. Pri tomto type pôžičky

¹¹ KOMERČNÁ BANKA. KB: *Půjčky* [online]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/cs/lide/mladez-a-studenti/pujcky/index.shtml?ref=PPC.studentpujcky.adwords>

¹² TOP UNIVERSITIES. TP: *UK Tuition Fees: How much does it cost to study in the UK?* [online]. Dostupné z: <http://www.topuniversities.com/student-info/student-finance/uk-tuition-fees-how-much-does-it-cost-study-uk>

môžu byť študenti vyzvaný predložiť detail o príjme domácnosti. Výšky tohto typu pôžičky je zachytená v nasledujúcej Tab. 2.1.

Tab. 2.1 Výška Maintenance Loan

	Maximálny výška pôžičky od septembra 2013 (v £)	Maximálna výška pôžičky od septembra 2012 (v £)
Študent býva doma	4 375	4 418
Študent nebýva doma a študuje mimo Londýn	5 500	5 555
Študent nebýva doma a študuje v Londýne	7 675	7 751
Študent chce absolvovať rok štúdia v zahraničí	6 535	6 600

Zdroj: UK government

Tretiu možnosť predstavuje Maintenance Grant for living costs (podporný grant na životné náklady), o ktorý môžu žiadať opäť iba domáci študenti denného štúdia. Študent musí pri žiadosti uviesť deň začatia štúdia a predložiť príjmy domácnosti. Tento grant študent nemusí vrátiť ale akýmkoľvek získaným grantom sa znižuje čiastka Maintenance Loan.¹³ Výšku Maintenance Grant zobrazuje Tab. 2.2.

¹³ Government of UK. Gov UK: *Student finance* [online]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/student-finance>

Tab. 2.2 Výška Maintenance Grant

Príjem domácnosti (v £)	Maximálny výška grantu od septembra 2013 (v £)	Maximálna výška grantu od septembra 2012 (v £)
25 000 a menej	3 354	3 387
30 000	2 416	2 441
35 000	1 478	1 494
40 000	540	547
42 611 (2013) alebo 42 620 (2014)	50	50
Viac ako 42 611 (2013) alebo 42 620 (2014)	-	-

Domáci študenti dennej formy štúdia majú taktiež možnosť získať Special Support Grant (špeciálny podporný grant) namiesto Maintenance Grant v prípade, že im bol priznaný príspevok na bývanie alebo nárok na podporu príjmu. Znevýhodnení študenti (nízky príjem, študenti s deťmi, invalidní študenti) majú možnosť získať dodatočné finančné prostriedky prostredníctvom rôznych príspevkov, nadácií, fondov a podobne.

Keďže v Anglicku existuje veľmi vysoká podpora financovania štúdia prostredníctvom štátnych pôžičiek komerčné banky vo svojich produktoch študentské pôžičky neposkytujú.

HSBC – spoločnosť bola založená v roku 1865 za účelom financovania obchodu medzi Áziou a západom. Momentálne je najväčšou bankou v Anglicku a súčasne je jednou z najväčších organizácií na svete, ktorá poskytuje bankové a finančné služby.

Banka ponúka študentský účet, ktorého súčasťou je neúročený kontokorentný úver. Výška kontokorentu sa pohybuje vo výške £ 500 už pri otvorení účtu a môže rásť až do výšky £ 3 000 v závislosti od bonity klienta a jeho nakladania s účtom. Táto možnosť však neplatí pre

študentov mladších ako 18 rokov. Študenti starší ako 18 rokov môžu taktiež požiadať o študentskú kreditnú kartu s limitom £ 500.¹⁴

Lloyds bank – bola po prvýkrát otvorená v roku 1765 ako súkromná banka v Birminghame. Založil ju Sampson Lloyd a John Taylor. V roku 1995 došlo k spojeniu Lloyds Bank a TSB aby spoločne vytvorili Lloyds TSB skupinu, ktorá bude jedna z najväčších v domácom bankovníctve. No v roku 2013 sa z tejto skupiny opäť stali dve samostatné banky. Banka Lloyd sa prezentuje ako banka s bohatou tradíciou, ktorá poskytuje vynikajúce služby pre svojich zákazníkov¹⁵

Študenti si môžu v banke otvoriť študentský účet prostredníctvom, ktorého môžu čerpať kontokorentný úver až do výšky £ 2 000. Kontokorent začína na úrovni £ 500 za prvých šesť mesiacov. Neskôr si môže študent požiadať o jeho navýšenie do výšky £ 1 000 v mesiacoch 7 až 9. Od 10. mesiaca má študent nárok na kontokorent vo výške £ 1 500. Jedná sa o tzv. stupňovitý kontokorent. Zároveň však banka poskytuje aj kontokorent, ktorého výška je £ 1 500 v rokoch dva a tri. V nasledujúcich rokoch štyri, päť a šesť je jeho maximálna výška £ 2 000. Zároveň banka ponúka študentom aj kreditnú kartu, ktorej minimálny limit je stanovený na £ 500. Pre všetky tieto ponuky platí podmienka, že na ich čerpanie má nárok len študent starší ako 18 rokov.¹⁶

The Co-operative Bank – vznikla v roku 1872 ako oddelenie pre úvery a vklady vo veľkoobchodnej spoločnosti. V roku 1975 sa banka stala prvým novým členom výboru londýnskych clearingových bánk. Momentálne len 30 % z podielu banky vlastní The Co-operative group, zvyšných 70 % vlastní iní investori, pričom ani jeden z nich nevlastní viac ako 9,9 % z podielu).

Rovnako ako predošlé banky aj Co-operative ponúka študentský účet, ku ktorému je možné zjednať aj kontokorentný úver. Jeho výška v prvom roku je £ 1 400, v druhom roku štúdia £ 1

¹⁴ HSBC. HSBC UK: *Key product information* [online]. Dostupné z: http://www.hsbc.co.uk/1/2/current-accounts/student-bank-account/details/#?HBEU_dyn_lnk=CurrentAccount_StudentBankAccount_FindOutMore_Btn

¹⁵ LLOYDS. Lloyds: *For the moments that matter* [online]. Dostupné z: <http://www.lloydsbankinggroup.com/our-brands/lloyds-bank/>

¹⁶ LLOYD. Lloyd: *Student Account* [online]. Dostupné z: <http://www.lloydsbank.com/current-accounts/student-account.asp?WT.ac=CASTUFOM>

700 a v treťom roku až £ 2 000. Pred poskytnutím kontokorentu musí študent na svoj účet vložiť £ 300.

3.2.4 Ponuka študentských úverov v Holandsku

V Holandsku, rovnako ako v Anglicku, sú štátne vysoké školy spoplatnené. Výška školného je určená štátom. Pre akademický rok 2013/2014 sa výška školného pre bakalársky stupeň štúdia pohybuje vo výške cca. 1 835 € ročne a pre magisterské štúdium od 1 835 do 9 000 € na rok, v závislosti na študijnom odbore. Školy v Holandsku umožňujú študentom pôžičky splatiť jednorázovo (pred začatím štúdia) alebo postupne, prostredníctvom trvalého príkazu v banke počas 10 mesiacov približne vo výške 190 €.

Bakalárske štúdium je v Holandsku možné uhradiť využitím vládnej pôžičky (Collegegeldkrediet), ktorú študent bude splácať až po ukončení štúdia. Táto možnosť však pri magisterskom štúdiu možná nie je, no študenti niektorých magisterských oborov môžu získať štipendium. Na začatie splácania pôžičky existuje dvojročný interval po ukončení štúdia a musí byť splatená maximálne do 15 rokov.

Holandskí študenti majú možnosť čerpať prostriedky z Basic Grant (základný grant), pričom sa nejedná o úver ale o grant. Grant mesačne vypláca istú čiastku študentom v závislosti od toho, či pri štúdiu žijú doma s rodičmi alebo študujú mimo rodné mesto.

Ďalšou možnosťou je Supplementary grant/loan (doplňkový grant/pôžička), ktorý slúži ako finančná výpomoc. Jeho výška sa vypláca na základe pohyblivej sadzby v závislosti od príjmu rodiny. Pri žiadosti o tento grant je nutné predložiť doklad o príjme a daňové priznanie za posledná dva roky. Maximálna čiastka činí 244,60 € mesačne. V prípade, že študent nesplní požiadavky pre udelenie grantu, stále môže získať finančné prostriedky ako pôžičku, ktorá bude poskytnutá za rovnakú úrokovú sadzbu ako vládna pôžička, čiže 1,5 %.

Treťou ponúkanou možnosťou sú Additional loans (ďalšie pôžičky), ktorý využívajú študenti hlavne v prípade, že potrebujú ďalšiu finančnú výpomoc. Princíp tejto pôžičky spočíva v tom, že má pomôcť pokryť nečakané náklady počas štúdia. Úroková sadzba je však vyššia ako pri úvere čerpanom na uhradenie školného.¹⁷

¹⁷ Study in Holland. SH: *How Dutch Student Finance works?* [online]. Dostupné z: http://www.studyinholland.co.uk/loans_and_grants.html

O pôžičky môžu žiadať aj zahraniční študenti za predpokladu, že splnia nasledujúce podmienky:

- štátny príslušník jedného zo štátu EÚ/EEA alebo Švajčiarska,
- nesplnenie podmienok na získanie Dutch student finance (holandského študentského financovania),
- vek menej ako 30 rokov pri žiadosti o pôžičku po prvýkrát,
- študent dennej formy štúdia na akreditovanej škole,
- zriadený účet v banke,
- mať priradené „citizen service number“ (občianske prevádzkové číslo).¹⁸

O finančnú výpomoc môžu žiadať aj študenti z krajín EU/EEA alebo Švajčiarska ak v Holandsku žili minimálne posledných 5 rokov. V prípade, že túto podmienku nespĺňajú ale študent popri štúdiu aj pracuje aspoň 56 hodín mesačne (táto hranica bola zvýšená z pôvodných 32 hodín) môže si podať žiadosť o finančnú výpomoc. Túto možnosť má aj v prípade, že v Holandsku pracuje jeho rodič alebo partner.¹⁹

ING – korene vzniku ING siahajú až do roku 1845 v súvislosti s De Nationale Levensverzekering Bank a De Nederland, jednalo sa o národnú banku v Holandsku, ktorá poskytovala aj životné poistenie. ING vznikla v roku 1991 spojením dvoch skupín a to Nationale-Nederlanden a NMB Postbank Group. Od svojho založenia sa ING veľmi rýchlo rozrastala a k veľkej expanzii nedošlo len pre narastajúci počet nových klientov, ale aj vďaka niekoľkým medzinárodným akvizíciám.

Vo svojom portfóliu ponúka aj študentskú pôžičku. Je určená pre študentov od 18 do 29 rokov, ktorý musia predložiť potvrdenie od štúdiu. O sumu 1 000 € môžu žiadať študenti MBO alebo WO štúdia. Kombináciou iných produktov od ING môže tak študent celkovo získať až 2 000 €. Ak študenti MBO alebo WO štúdia chcú získať úver vo výške 2 500 € musia za prvý rok štúdia získať 60 kreditov (ECTs). Tento typ ponuky má však kontokorentný charakter a je prevažne určený pre študentov na druhom stupni

¹⁸ Dienst Uitvoering Onderwijs. DUO: *Loan tuition fees* [online]. Dostupné z: <http://www.duo.nl/particulieren/international-student/studying-in-the-Netherlands/loan-tuition-fees.asp>

¹⁹ Dienst Uitvoering Onderwijs. DUO: *Financial support* [online]. Dostupné z: <http://www.duo.nl/particulieren/international-student/studying-in-the-Netherlands/financial-support.asp>

vysokoškolského štúdia, keďže pre financovanie bakalárskeho stupňa štúdia vláda ponúka veľmi výhodné štátne pôžičky.²⁰

Rabobank – je súčasťou Rabobank Group, ktorá poskytuje najväčšie finančné služby v Holandsku a má veľké množstvo zahraničných pobočiek. História siaha do 19. storočia kedy vznikali malé družstevné banky. Rabobank vznikla v roku 1972 zlúčením Raiffeisenbank a Coöperatieve Centrale Boerenleenbank.

Banka ponúka študentský balíček určený pre študentov na MBO, HBO a WO. Balíček okrem internetového a mobilného bankovníctva ponúka aj zvýhodnené poistenie pre študentov Interpolis. Súčasťou balíčka je aj kreditná karta, ktorej limit prečerpania je 1 000 €. Za jej vybavenie si banka účtuje poplatok 1,20 €.²¹

Abn Ambro – história banky sa datuje až k roku 1765 až nakoniec vznikla v roku 1991 ako výsledok dlhých akvizícií a fúzií. Tak ako ju poznáme v súčasnosti vznikla spojením General Bank Nederland (ABN) a Amro Bank. Do roku 2007 bola ABN AMRO druhou najväčšou bankou v Holandsku a osmou najväčšou na svete.

Pre klientov z radu študentov má banka v ponuke účet so študentským limitom. Jedná sa o kontokorent zjednaný ku študentskému účtu, ktorý je určený pre študentov MBO alebo HBO vo veku od 18 do 33 rokov. Výška úverového limitu závisí od typu štúdia a ročníku, ktorý študent navštevuje. Limit pre MBO študentov je od 500 do 1 000 €. HBO alebo WO študenti v prvom roku čerpajú limit do výšky 2 500 €. Vo vyšších ročníkoch sa táto čiastka pohybuje až vo výške 5 000 €. Minimálny počiatočný vklad na účte musí byť v hodnote 2,5 % zo zjednaného úverového rámca kontokorentu, čo znamená, že pri kontokorente vo výške 1 000 € je výška počiatočného vkladu 25 €. V prípade, že študent prečerpá vyššiu čiastku bude ho to stáť viac peňazí, pretože musí uhradiť úroky.²²

²⁰ ING. Ing: *Studentenkrediet* [online]. Dostupné z:

<http://www.ing.nl/particulier/lenen/studenten/studentenlening/index.aspx?#tab=het-product>

²¹ RABOBANK. RB: *StudentPakket* [online]. Dostupné z:

https://www.rabobank.nl/particulieren/producten/betalen/studentenrekening/?abt=065_studentenrekening|1

²² ABN AMRO. AA: *Alles over the Studentenlimiet* [online]. Dostupné z:

<https://www.abnamro.nl/nl/prime/lenen/studentenlimiet/kenmerken.html>

4 Analýza a zhodnocení vybraných studentských úverů

Cieľom tejto kapitoly je analýza a zhodnotenie vybraných úverov. Vzhľadom k tomu, že údaje o študentských pôžičkách sú v každom štáte poskytované v inej mene musíme ich predtým previesť na jednu spoločnú menu podľa vybranej metodiky.

Porovnanie môžeme uskutočniť prostredníctvom rôznych metód ako napríklad pomocou Big Mac Indexu, Fischerovej rovnice devízového kurzu, Parity kúpnej sily, zákona jednej ceny a podobne. Pre potreby tejto práce bude využitá parita kúpnej sily prostredníctvom ukazovateľa HICP, prepočtom Big Mac Indexom a porovnanie zákonom jednej ceny.

4.1 Teória parity kúpnej sily

Parita kúpnej sily (ang. Purchasing power parity, PPP) je jedna z ekonomických teórií, ktorá je používaná na určenie relatívnej hodnoty rôznych mien čím nám umožňuje porovnať ekonomickú silu jednej krajiny oproti krajine druhej. Môžeme ju vnímať aj ako cenový index pretože dáva do súvisu cenové rozdiely tovarov a služieb v určitom okamihu v rozdielnych krajinách pri minimalizovaní rozdielov cenovej úrovne medzi krajinami. Táto metóda je postavená na zákone o jednej cene.

Zákon jednej ceny predpokladá, že tovar a služby sa predávajú na rôznych trhoch za rovnaké ceny, ktoré môžeme prepočítať menovým kurzom na jednu spoločnú menu a môžeme ju vyjadriť pomocou vzťahu:

$$P_D = E \cdot P_Z, \quad (4.1)$$

kde P_D predstavuje domácu cenovú hladinu, E je menový kurz a P_Z cenová hladina v zahraničí.

Teória parity kúpnej sily je postavená na predpokladoch, ktoré neodrážajú reálny stav ekonomík a preto je v praxi narušovaná radou faktorov:

- transakčné náklady,
- fiškálna politika,
- monetárna politika,
- medzinárodné toky kapitálu,
- prekážky medzinárodného obchodu,

- existencia „non-tradeable goods“.

Ukazovateľ ERDI vyjadruje pomer medzi tržným kurzom (SR) a paritou kúpnej sily (SR_{PPP})

$$ERDI = \frac{SR}{SR_{PPP}}, \quad (4.2)$$

a využíva sa v rámci krajín, ktoré prijali spoločnú menu euro a tým sa zaviazali splniť menové kritéria ako napríklad dosiahnutie cenovej stability a súčasne priblížiť vzájomné tržné kurzy pomerom svojich cenových hladín. V prípade príliš vysokej hodnoty ukazovateľa ERDI je zrejmé, že krajina ešte nedosiahla cenového a ani reálneho prispôsobenia.

Rozoznávame dva typy parity kúpnej sily a to absolútnu a relatívnu verziu parity kúpnej sily.

Absolútna verzia parity kúpnej sily

Absolútna verzia taktiež vychádza zo zákona jednej ceny ale s tým rozdielom, že nezahrňuje iba jeden druh tovaru alebo služby, ale všetky tovary a služby v danej ekonomike. Hovoríme teda o celom koši komodít, ktorý porovnávame v rámci vybraných krajín. V rámci praktickej aplikácie absolútnej verzie využívame vybraný súbor tovarov a služieb, ktoré reprezentujú štruktúru spotreby v danej krajine.

Táto verzia vyjadruje kurz ako podiel cenových hladín štátov, ktorý môžeme vyjadriť nasledovne:

$$SR_{PPP} = \frac{\sum_{i=1}^n P_{D,i} \cdot Q_i}{\sum_{i=1}^n P_{F,i} \cdot Q_i}, \quad (4.3)$$

kde SR_{PPP} je devízový kurz odvodený od parity kúpnej sily vyjadrený počtom domácich menových jednotiek v jednotkách zahraničnej meny, $\sum_{i=1}^n P_{D,i} \cdot Q_i$ predstavuje súbor tovaru Q_i vyjadrený v domácich cenách $P_{D,i}$ a $\sum_{i=1}^n P_{F,i} \cdot Q_i$ je rovnaký súbor tovarov Q_i ocenený v zahraničných cenách $P_{F,i}$. (Durčáková, 2010)

Relatívna verzia parity kúpnej sily

Relatívna verzia sa využíva pre prognózu pohybu devízového kurzu v dlhodobom období. Nesústreďuje sa teda na celý kôš komodít, ale na percentuálne zmeny cien vo zvolenom časovom horizonte. Oproti absolútnej verzii je jej prístup dynamický a preto je využívaná táto verzia v praxi častejšie.

Relatívna verzia PPP vychádza z relatívneho zákona jednej ceny, ktorý je postavený na predpoklade, že menové kurzy sú ovplyvňované iba relatívnymi infláciami. Menové kurzy sa ale môžu meniť aj z iných dôvodov, než aké predpokladá zákon jednej ceny, napríklad:

- nedostatky a prebytky,
- komoditné šoky,
- technologické pokroky,
- rast produktivity práce a pod. (Jílek, 2004)

Vzťah medzi infláciou krajiny a menovým kurzom, ktorý vychádza z relatívnej verzie parity kúpnej sily môžeme vyjadriť nasledovne:

$$SR_{E,t} = SR_{E,t-n} \cdot \frac{1 + P_{D(t-n,t)}}{1 + P_{F(t-n,t)}}, \quad (4.4)$$

kde $SR_{E,t}$ zobrazuje rovnovážny kurz v základnom období, $SR_{E,t-1}$ je rovnovážny kurz v období predchádzajúcom, $P_{D(t-n,t)}$ predstavuje mieru inflácie v domácej krajine za vybrané obdobie a $P_{F(t-n,t)}$ je miera inflácie v zahraničnej krajine za zvolené obdobie.

Obe verzie však samozrejme nie sú ideálne. U absolútnej verzii je problém voľba spotrebného koša a pri relatívnej verzii parity kúpnej sily zas voľba sledovaného obdobia. Napriek tomu patrí teória parity kúpnej sily k využívaným metódam pre zistenie dlhodobých trendov ekonomík a ich menových kurzov.

4.1.1 Big Mac Index

Teória parity kúpnej sily sa každoročne overuje prostredníctvom Big Mac Indexu. Od roku 1986 ho pravidelne zverejňuje časopis The Economist, čím sa porovnáva kúpna sila jednotlivých krajín sveta.

Jedná sa o cenový index, ktorý je tvorený cenou sendviča Big Mac od spoločnosti McDonald's. Tento sendvič je v každej krajine vyrábaný rovnakými štandardizovanými postupmi za pomoci využitia výrobných vstupov danej krajiny. Preto je využívaný k jednoduchému porovnaniu cien v jednotlivých krajinách.

Tento fakt však neznamená že, Big Mac Index je bezproblémový. U tohto celosvetovo známeho hamburgeru sa síce predpokladá jeho dostupnosť a zrovnateľnosť, ale neberie sa ohľad na rozdielne ceny nájmu a výšky miezd v jednotlivých krajinách. Zároveň vo svete existujú krajiny kde je stravovanie vo Fast Food-och veľmi lacné a dostupné a naproti tomu zas krajiny kde je takéto stravovanie zrovnateľné s cenami v reštauráciách. A práve z týchto dôvodov môžeme získať zavádzajúce výsledky. Súčasne je nutné si uvedomiť, že tento ukazovateľ nám nedokáže poskytnúť objektívne informácie o situácii v danej krajine.

Big Mac Index ho získame ako podiel ceny hamburgera v mene jednej krajiny a ceny hamburgera v mene amerického doláru. Takto získaná hodnota sa následne porovná s aktuálnym nominálnym výmenným kurzom. Takto môžeme jednoducho zistiť, či sa jedná o menu nadhodnotenú alebo podhodnotenú voči americkému doláru. Vzorec pre výpočet:

$$BM_I(\%) = \frac{\frac{P_{BigMacA}(CA)}{P_{BigMacUSA}} - ER_{nomA}}{ER_{nomA}} \cdot 100, \quad (4.5)$$

kde BM_I predstavuje Big Mac Index, $P_{BigMacA}(CA)$ vyjadruje cenu Big Macu v krajine „A“ v mene tejto krajiny, $P_{BigMacUSA}$ je cena Big Macu v USD a tieto hodnoty porovnávame s nominálnym kurzom ER_{nomA} .

Ako už bolo spomenuté vyššie, hodnoty Big Mac Indexu zobrazujú podhodnotenosť alebo nadhodnotenosť krajiny vo vzťahu k USD. Z tohto dôvodu nie je vhodné použiť rovnaký vzorec aj v prípade porovnávania dvoch iných krajín. Preto je potrebné pôvodný vzorec následne modifikovať:

$$P_{BigMacA}(CB_{ER}) = P_{BigMacA}(CA) \cdot ER_B. \quad (4.6)$$

USA sme nahradili krajinou B. Americký dolár bol nahradený menou C používanou v krajine B (CB), prepočítanú devízovým kurzom. Týmto spôsobom sme dostali upravený Big Mac Index na výpočet ceny Big Mac v krajine A vyjadrený v mene B - $P_{BigMacA}(CB_{ER})$.

Z takto upraveného vzorca môžeme následne vyjadriť koeficient Big Mac Indexu - k_{BigMac} kde $P_{BigMacA}(CB_{ER})$ predstavuje cenu Big Mac v zemi A, ktorá je vyjadrená v mene C, krajiny B, ktorá bola vypočítaná pomocou výmenného kurz ER. Cena Big Mac v krajine B vyjadrená menou tohto štátu (mena B) je vyjadrená $P_{BigMacB}(CB)$ a vzorec teda znie:

$$k_{BigMac} = \frac{P_{BigMacA}(CB_{ER})}{P_{BigMacB}(CB)}. \quad (4.7)$$

Keďže tento index pracuje s produktom Big Mac, ktorý nepotrebujeme pre účel tejto práce je nutné ho nahradiť premennou X:

$$P_{X,A}(CB_{BigMac}) = P_{X,A}(CB_{ER}) \cdot k_{BigMac} \quad (4.8)$$

kde $P_{X,A}(CB_{BigMac})$ zobrazuje cenu produktu X v krajine A pomocou Big Mac Indexu, $P_{X,A}(CB_{ER})$ predstavuje cenu produktu X z krajiny A v mene krajiny B podľa devízového kurzu a k_{BigMac} je už spomínaný koeficient Big Mac.

4.1.2 Ukazovateľ HICP²³

HICP je skratka pre harmonizovaný index spotrebiteľských cien. Publikuje sa od roku 1997, mesačne prostredníctvom Eurostatu a oficiálne je definovaný v Council Regulation 2494/95. Je jedným z mnohých ukazovateľov, ktoré využívame pre hodnotenie cenovej stability štátu.

Okrem použitia tohto indexu na porovnávanie mier inflácie medzi vybranými krajinami Európskej únie, ho môžeme využiť aj na zistenie skutočnosti, či krajina spĺňa maastrichtské konvergenčné kritéria inflácie. Tieto kritéria stanovujú povinnosť, že v danom sledovanom období miera inflácie (meraná práve pomocou HICP) nesmie prekročiť hodnotu priemernej

²³ Národná banka Slovenska. NBS: *Harmonizovaný index spotrebiteľských cien*[online]. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/PUBLIK/MU/pris_03.pdf

inflácie (vypočítanú z údajov troch členských štátov, ktoré dosiahli najuspokojivejšie výsledky) o viac než 1,5 p.b.

HICP zodpovedá americkému, taktiež veľmi používanému, indexu CPI. Samozrejme, sú medzi nimi odlišnosti. Oba merajú vývoj zmien ceny spotrebného tovaru a služieb, no CPI má pevne stanovený kôš položiek zatiaľ, čo kôš HICP je postavený na pevne určených spotrebných segmentoch. Index CPI býva taktiež označovaný aj ako bazický index, pretože má stály základ, ktorý bol zafixovaný voči bazickému obdobiu roku 2000 zatiaľ, čo index HICP vychádza zo skutočných peňažných tokov (reťazový index). Ďalším rozdielom medzi týmito indexmi je v zachytení výdajov na školstvo, zdravotníctvo, imputované nájomné.

CPI môžeme vyjadriť ako podiel hodnoty spotrebného koša v cenách bežného roku a hodnoty toho istého spotrebného koša v cenách roku základného:

$$CPI_T = \frac{\sum Q_Z \cdot P_T}{\sum Q_Z \cdot P_Z}, \quad (4.9)$$

kde v čitateli zlomku je Q_Z suma hodnôt spotrebného koša v základnom období násobená cenami tohto tovaru v bežnom období P_T . V menovateli je hodnota toho istého spotrebného košu vynásobená cenami tovaru v období základnom P_Z .

HICP (rovnako aj ako CPI) sa na území Českej republiky meria ako Laspeyeresov index cien. Tento index vyjadruje ako sa mení cena istého koša komodít v bežnom období oproti obdobiu základnému pri rovnakom koši komodít základného obdobia. Cenám jednotlivých položiek sa priradzujú váhy, ktoré sú určené podielom spotreby tejto položky na celkovej spotrebe daného štátu. V čitateli je suma hodnôt i-tého koša komodít v základnom období $Q_{i,Z}$ násobená cenou i-tého tovaru v bežnom období $P_{i,T}$. V menovateli je suma hodnôt i-tého koša komodít násobená cenou i-tého tovaru v základnom období $P_{i,Z}$. Laspeyeresov index cien teda znie:

$$LIC_T = \frac{\sum_{i=1}^n Q_{i,Z} \cdot P_{i,T}}{\sum_{i=1}^n Q_{i,Z} \cdot P_{i,Z}}. \quad (4.10)$$

Ukazovateľ HICP môžeme použiť aj ako koeficient HICP (k_{HICP}). Koeficient predstavuje podiel hodnôt harmonizovaných spotrebiteľských cien v mene²⁴ krajiny A ($HICP_A$) a hodnôt harmonizovaných spotrebiteľských cien v mene krajiny B ($HICP_B$):

$$k_{HICP} = \frac{HICP_A}{HICP_B}. \quad (4.11)$$

Rovnako ako pri Big Mac Indexe aj pri HICP si musíme dané vzorce primerane modifikovať za účelom ich využitia v tejto práci. Budeme vychádzať zo vzorca pre koeficientu HICP ale úhrnné hodnoty HICP jednotlivých krajín nahradíme jedným produktom. Takto upravený vzorec znie:

$$k_{HICP} = \frac{P_{X,A}(CB_{HICP})}{P_{X,A}(CB_{ER})}, \quad (4.12)$$

kde $P_{X,A}(CB_{HICP})$ vyjadruje cenu produktu X v krajine A ($P_{X,A}$) vyjadrenú v mene C krajiny B prostredníctvom HICP (CB_{HICP}). V menovateli je produkt X krajiny A taktiež vyjadrený v mene C krajiny B pomocou devízového kurzu CB_{ER} .

Takto modifikovaný vzorec môžeme následne jednoducho upraviť:

$$P_{X,A}(CB_{HICP}) = k_{HICP} \cdot P_{X,A}(CB_{ER}) \quad (4.13)$$

čím získame vzorec vhodný pre výpočet ceny produktu X z krajiny A - $P_{X,A}(CB_{HICP})$, ktorý bude vyjadrený v mene C krajiny B, pomocou násobku koeficientu HICP a ceny rovnakého produktu vyjadrenej v mene krajiny B prostredníctvom devízového kurzu - $P_{X,A}(CB_{ER})$.

²⁴ Mena krajiny A bude prepočítaná na menu krajiny B

4.2 Komparácia vybraných študentských úverov

Táto podkapitola je venovaná výberu a porovnaniu jednotlivých študentských úverov na základe preferencií študenta X. Študent X predstavuje modelového študenta, pre ktorého potreby na základe jeho preferencií, boli zhodnotené jednotlivé ponuky študentských úverov. Najprv v rámci každej krajiny a následne prevedieme medzinárodné porovnanie.

Vzhľadom na počet bánk a ich produktov bol v rámci každej krajiny vždy vybraný jeden úver, ktorý spĺňal najvyšší počet kritérií študenta X. V prípade, že došlo ku situácii, že v rámci jednej krajiny jednotlivé úvery spĺňali rovnaký počet kritérií bol vybraný ten, ktorého hodnota vypočítaného RPSN bola nižšia.

Ako náhle je z každej krajiny vybraná jedna ponuka prejdeme ku medzinárodnej komparácii. Tieto štyri ponuky sú medzi sebou porovnané pomocou zákona jednej ceny, ukazovateľa HICP a Big Mac Indexu.

4.2.1 Charakteristika študenta X

Študent X je modelovým študentom, s trvalým pobytom v danej krajiny, ktorý už úspešne absolvoval prvé roky bakalárskeho štúdia na štátnej vysokej škole. Pred nástupom do záverečného ročníka svojho štúdia sa však finančná situácia v domácnosti študenta X zmenila a je nútený si posledný ročník financovať prostredníctvom študentskej pôžičky.

Študent X nemá žiadne úspory ani brigádu. Študuje mimo rodné mesto a preto žiada o neúčelový úver, ktorý by pokryl všetky náklady spojené so štúdiom. Medzi ďalšie požiadavky patrí, čo najnižšia úroková sadzba, žiadne alebo minimálne náklady spojené s poskytnutím a správou úveru, možnosť odloženia splácania úveru až po ukončení štúdia. Súčasne chce študent X získanú pôžičku splatiť do piatich rokov od ukončenia štúdia.

V tejto práci budeme počítať s dvoma verziami. V prvej verzii si študent X v každej krajine zažiada o úver v rovnakej výške 4 000 €. Táto suma po prepočte podľa aktuálneho kurzu platného k 30. 04. 2014 činí 109 816 českých korún a v Anglicku 3 292 libier. V druhej variante taktiež modelový študent žiada o úver, no tento krát v rozdielnej výške, v závislosti od celkových nákladov spojených so štúdiom v danej krajine.

Súčasne je nutné spomenúť, že vo Veľkej Británii existujú dva spôsoby splácania vládnych úverov, tzv. Plan 1 a Plan 2. Keďže študent X začal navštevovať vysokú školu ešte pred prvým septembrom 2012, bude splácať podľa Plan 1, kde výška úrokovej sadzby je stanovená na 1,5 %. V prípade, žeby začal študovať až po prvom septembri 2012, jeho splátkový kalendár by podliehal Plan 2, kde výška úrokovej sadzby je už vyššia.²⁵

4.2.2 Vstupné údaje jednotlivých bánk

V tejto časti sa oboznámime so vstupnými údajmi na Slovensku, Českej republike, Anglicku a Holandsku. Následne z každej zeme vyberieme jednu, najvýhodnejšiu ponuku pre študenta X aby sme ju mohli medzinárodne porovnať pomocou zákona jednej ceny, koeficientu HICP a Big Mac Indexu.

Tab. 4.1: HICP v jednotlivých krajinách

Krajina A	Slovensko	Česká republika	Anglicko	Holandsko
$HICP_A^{26}$	122,70	122,4	127,7	117,04

Zdroj: Eurostat

Tab. 4.2: Vstupné údaje pre jednotlivé krajiny

Krajina	Výmenný kurz pre prepočet podľa ZJC	Koeficient HICP	Koeficient Big Mac Indexu
Slovensko	-	-	-
Česká republika	0,036	0,998	0,926
Anglicko	1,215	1,041	1,232
Holandsko	-	0,954	1,247

Nižšie uvedená tabuľka 4.3 zobrazuje údaje troch vybraných slovenských bánk. Vidíme, že prvé dve banky poskytujú neúčelové úvery pre študentov zatiaľ, čo Tatra Banka tento produkt vo svojom portfóliu zahrnutý nemá. Kritériám modelového študenta najviac vyhovuje ponuka číslo 2, teda Flexipôžička pre študentov od Všeobecnej úverovej banky.

²⁵ Student Loan Company. SLC: *Interest rates* [online]. Dostupné z:

http://www.studentloanrepayment.co.uk/portal/page?_pageid=93,6678755&_dad=portal&_schema=PORTAL

²⁶ Údaje sú platné k mesiacu marec 2014. Základné obdobie = 100 je rok 2005.

Tab. 4.3: Požiadavky a vstupné údaje na Slovensku:

Banka	SLSP	VUB	Tatra Banka
Produkt	Spotrebný úver na čokoľvek pre vysokoškolákov	Flexipôžička pre študentov	Bezúčelový úver ²⁷
Neúčelový úver	áno	áno	áno
Výška úveru (€)	1 000 - 8 500	500 - 10 000	500 - 25 000
Úroková sadzba	8,50 %	4,90 - 7,90 % ²⁸	od 9,9 %
Poplatok za zjednanie úveru	0	2 % zo zjednanej výšky úveru	-
Poplatok za vedenie úver. účtu	0	0	-
Možnosť odloženia splátok	nie	dá sa dohodnúť	nie
Splatnosť úveru	1-10 rokov	od 12 do 72 mesiacov	od 12 do 72 mesiacov
Splnené kritéria	5/7	6/7	3/7

Rovnako ako na Slovensku aj v Českej republike dve banky poskytujú neúčelový úver pre študentov a to Česká spořitelna a Komerční banka. Obe splnili rovnaký počet kritérií študenta X. Ponuka Českej spořitelne bude využitá pri variante 1 a pre variantu 2 použijeme ponuku Komerčnej banky. K tomuto rozhodnutiu sme dospeli vďaka hodnote RPSN. Česko-slovenská obchodná banka úver pre študentov však neposkytuje.

²⁷ Nejedná sa však o úver určený výhradne pre študentov a záujemca musí mať na získanie tohto úveru pravidelný príjem

²⁸ Závisí od ďalších zjednaných doplnkových produktov ku flexipôžičke. Pre účely tejto práce použijeme jej najvyššiu hodnotu (7,9 %).

Tab. 4.4: Požiadavky a vstupné údaje v ČR:

Banka	Česká spořitelna	ČSOB	KB
Produkt	Pôžička pre študentov	Pôžička na čokoľvek ²⁹	Študentský úver Gaudeamus
Neúčelový úver	áno	áno	áno
Výška úveru (Kč)	20 000 - 300 000	20 000 – 600 000	20 000 – 600 000
Úroková sadzba	8,9 %	8,9 %	10,42
Poplatok za zjednanie úveru	0	0	0
Poplatok za vedenie úver. účtu	59 Kč/mesiac	6+55 Kč/mesiac	0
Možnosť odloženia splátok	áno ³⁰	nie	áno ³¹
Splatnosť úveru	1 - 10 rokov	1-7 rokov	1-10 rokov
Splnené kritéria	6/7	0/7	6/7

Vo Veľkej Británii musíme rozlišovať medzi úvermi, ktoré sú určené na úhradu školného, úvery určené na zaplatenie životných nákladov a taktiež treba rozlišovať aj rôzne granty a štipendiá určené pre študentov. Pre lepšiu a vernejšiu medzinárodnú komparáciu bola použitá Maintenance Loan for living costs, ktorá bude pre potreby varianty 2 umelo navýšená na čiastku 17 500 libier.

²⁹ Rovnako ako Tatra Banka ani ČSOB nemá vo svojom portfóliu pôžičky pre študentov.

³⁰ Je možnosť počas štúdia splácať zníženú splátku (iba úroky).

³¹ Ale iba v prípade, že sa jedná o čiastku nižšiu než 150 000 Kč a počas štúdia študent hradí iba úroky.

Tab. 4.5: Požiadavky a vstupné údaje v Anglicku:

Vládne pôžičky	Tuition Fee Loan	Maintenance Loan for living costs	Maintenance Grant for living costs ³²
Neúčelový úver	nie	nie	nie
Výška úveru (£)	9 000	5 500	50 – 3 354 ³³
Úroková sadzba	1,50 %	1,50 %	-
Poplatok za zjednanie úveru	0	0	0
Poplatok za vedenie úver. účtu	0	0	0
Možnosť odloženia splátok	áno	áno	-
Splatnosť úveru	10 rokov	10 rokov	-
Splnené kritéria	6/7	6/7	-

V Holandsku, rovnako ako v Anglicku, existuje široká štátna podpora, preto je opäť nutné rozlišovať medzi pôžičkami určenými na splatenie školného, rôznymi grantmi a neúčelovými úvermi. Najvýhodnejšou ponukou v Holandsku pre študenta X je druhá ponuka. Supplementary loan bude umelo navýšená pre obe varianty. Pre variantu 1 bude navýšená na čiastku 4 000 € a pre variantu 2 až do výšky 12 500 €.

³² Grant je štátna nenávratná podpora.

³³ V závislosti na výške príjmu domácnosti.

Tab. 4.6: Požiadavky a vstupné informácie v Holandsku:

Vládne pôžičky	Collegegeldkredit	Supplementary grant/loan	Additional Loan
Neúčelový úver	nie	áno	áno
Výška úveru (€)	1 906	244,60/mesiac	283,86/mesiac
Úroková sadzba	1,39%	1,39 %	- ³⁴
Poplatok za zjednanie úveru	0	0	0
Poplatok za vedenie úver. účtu	0	0	0
Možnosť odloženia splátok	áno	áno	áno
Splatnosť úveru	1 – 15 rokov	1- 15 rokov	1 - 15 rokov
Splnené kritéria	5/7	6/7	5/7

4.2.3 Varianta 1 – výška úveru 4 000 €

Ako už bolo spomenuté vyššie, v rámci varianty 1 si študent X v každej krajine požičiava rovnakú čiastku a to 4 000 €. Táto hodnota bola následne prepočítaná aktuálnym kurzom na české koruny a libry.

V tab. 4.7 vidíme, že v rámci ponuky na Slovensku vychádza RPSN Slovenskej sporiteľne nižšie, no napriek tomu bola do ďalších výpočtov vybraná ponuka Všeobecnej úverovej banky, pretože ponúka možnosť odloženia splátok a tým splnila viac kritérií. Z ponuky českých bánk bola pre variantu 1 vybraná ponuka Českej spořitelne práve kvôli nižšiemu RPSN.

³⁴ Pri tomto type pôžičky sú úroky nastavené v závislosti na komerčných sadzbách, ktoré budú platné v období dokončenia štúdia. Táto úroková sadzba bude teda vyššia ako pri predchádzajúcich dvoch typoch.

Tab. 4.7: Varianta 1- vstupné údaje

	Výška pôžičky	Úroková sadzba (%)	Výška poplatku	Mesačná splátka, 3 roky	RPSN (%)	Mesačná splátka, 5 rokov	RPSN (%)
VÚB	4 000 €	7,90	80 € ³⁵	125,16 €	9,68	80,91 €	9,12
SLSP	4 000 €	8,50	-	126,27 €	8,84	82,07 €	8,84
ČS	109 816 czk	8,90	59 kč/mesiac	3 487,01 kč	10,53	2 274,27 kč	10,47
KB	109 816 czk	10,42	-	3 565,15 kč	10,93	2 356,02 kč	10,93
Vláda UK	3 292 £	1,50	-	93,57 £	1,51	56,98 £	1,51
Vláda NL	4 000 €	1,39	-	113,51 €	1,40	69 €	1,40

Tab. 4.8: Vybrané úvery

	VUB	Česká spořitelna	Vláda UK	Vláda NL
Produkt	Flexipôžička pre študentov	Pôžička pre študentov	Maintenance Loan for living costs	Supplementary grant/loan
Výška úveru	4 000 €	109 816 kč	£ 3 292	2 446 €
Umelé navýšenie	-	-	-	1 554 €
Výška úveru	4 000 €	109 816 kč	£ 3 292	4 000 €
Úroková sadzba	7,90 %	8,9 %	1,50 %	1,39 %
Poplatok	80 €	59 kč/mesiac	-	-
Splatnosť úveru	5 rokov	5 rokov	5 rokov	5 rokov
Mesačná splátka	80,91€	2 274,27 kč	56,98 £	69,05 €
Celkovo na splatenie	4 854,86 €	136 456,41kč	3 419,05 £	4 142,93 €
Prepočítané na €	4 854,86	4 972,18	4 162,47	4 142,93

Všetky úvery z jednotlivých krajín, ktoré splňujú kritéria študenta X sú zhrnuté v predchádzajúcej tab. 4.8. Doba splatnosti je stanovená na 5 rokov. Konečná výška úveru, ktorú musí študent zaplatiť je pre lepšiu porovnateľnosť prepočítaná na jednu menu a to euro.

³⁵ Jednorazový poplatok za vybavenie úveru.

Z tabuľky je zrejmé, že po prepočítaní na spoločnú menu (€) je najvýhodnejší vládny úver v Holandsku. V tom prípade ho študent preplatí iba o 142,93 €. Podobne výhodná je aj ponuka v Anglicku, tam študent preplatí pôvodnú čiastku o 162,47 €. Najviac zaplatí za poskytnutý úver študent X na Slovensku a v Českej republike.

V nasledujúcich tab. 4.9, 4.10 a 4.11 sú mesačné splátky študentských úverov prepočítané pomocou zákona jednej ceny, ukazovateľa HICP a Big Mac Indexu.

Tab. 4.9 obsahuje mesačné splátky jednotlivých úverov, ktoré boli prepočítané pomocou zákona jednej ceny. Použitý výmenný kurz bol platný ku dňu 30. 04. 2014.

Tab. 4.9: Prepočet mesačnej splátky pomocou ZJC:

Krajina	Produkt	Celková výška úveru	Mesačná splátka	Mes. splátka podľa ZJC
Slovensko	Flexipôžička pre študentov	4 000 €	80,91 €	3. 80,91 €
Česká republika	Pôžička pre študentov	109 816	2 274,27 Kč	4. 81,87 €
Anglicko	Maintenance Loan for living costs	3 292 £	56,98 £	2. 69,23 €
Holandsko	Supplementary grant/loan	4 000 €	69,05 €	1. 69,05 €

Z tabuľky vidíme, že po prepočte je najvýhodnejšia pôžička Supplementary loan v Holandsku, druhou najvýhodnejšou ponukou je Maintenance Loan for living costs v Anglicku. Treťou najvýhodnejšou pôžičkou je Flexipôžička pre študentov od VUB. Pôžička pre študentov od Českej spořitelne sa umiestnila na štvrtom mieste.

Tab. 4.10 Prepočet mesačnej splátky pomocou HICP:

Krajina	Produkt	Celková výška úveru	Mesačná splátka	Mesačná splátka (€)	Mes. splátka podľa HICP (€)
Slovensko	Flexipôžička pre študentov	4 000 €	80,91 €	80,91	3. 80,91
Česká republika	Pôžička pre študentov	109 816	2 274,27 Kč	81,87	4. 81,71
Anglicko	Maintenance Loan for living costs	3 292 £	£ 56,98	69,23	2. 72,07
Holandsko	Supplementary grant/loan	4 000 €	69,05 €	69,05	1. 65,87

Tab. 4.10 porovnáva mesačné splátky, no tento krát pomocou ukazovateľa HICP³⁶. Vidíme, že poradie výhodnosti sa nám v tabuľke nezmenilo. Stále je najvýhodnejšia Supplementary Loan v Holandsku.

Posledné porovnanie je prevedené pomocou Big Mac Indexu. Z tab. 4.11 vidíme, že sa nám poradie výrazne zmenilo. Na prvom mieste je Pôžička pre študentov od Českej spořitelne, na druhom mieste VUB a jej Flexipôžička pre študentov. Na treťom mieste vládna pôžička v Anglicku a na poslednom štvrtom mieste doteraz prvá pôžička v Holandsku.

³⁶ Harmonizovaný index spotrebiteľských cien

Tab. 4.11: Prepočet mesačnej splátky pomocou Big Mac Indexu:

Krajina	Produkt	Celková výška úveru	Mesačná splátka	Mesačná splátka (€)	Mes. splátka podľa BMI
Slovensko	Flexipôžička pre študentov	4 000 €	80,91 €	80,91	2. 80,91 €
Česká republika	Pôžička pre študentov	109 816 Kč	2 274,27 Kč	81,87	1. 75,81 €
Anglicko	Maintenance Loan for living costs	£ 3 292	£ 56,98	69,23	3. 85,29 €
Holandsko	Supplementary grant/loan	4 000 €	69,05 €	69,05	4. 86,11 €

4.2.4 Varianta 2 – výška úveru podľa skutočných nákladov

V druhej variante študent X žiada o úver v každej krajine v inej výške, v závislosti na skutočných nákladoch. Tieto náklady v jednotlivých krajinách zobrazuje nasledujúca tab. 4.12. Údaje v tabuľke sú prepočítané na jeden školský rok, čiže 10 mesiacov. Pre väčšiu výpovednú hodnotu boli náklady stanovené v závislosti od toho na akej škole a v akom meste daný študent X študuje.

Na území Slovenska bola vybraná fakulta Managementu Univerzity Komenského v Bratislave, študijný program Medzinárodný manažment. V Českej republike Univerzita Karlova v Prahe, fakulta Matematicko-fyzikálna, študijný program Finančná matematika. Študijný program Finance and Economics na Cambridge university bol vybraný z pomedzi univerzít nachádzajúcich sa v Anglicku. V Holandsku sme vybrali University of Amsterdam, študijný program Economics and Business.

Tab. 4.12: Skutočné náklady v jednotlivých krajinách

	Slovensko (€)	Česká republika (kč)	Anglicko (£)	Holandsko (€)
Školné	-	-	9 000	1 906
Ubytovanie	500	30 000	5 000	5 000
Strava	1500	30 000	2 000	4 000
Cestovné	130	2 400	500	750
Iné výdavky	370	7 600	1 000	844
Spolu	2 500	70 000	17 500	12 500

Na základe takto zistených nákladov spojených so štúdiom v danej krajine predpokladáme, že študent X si v príslušnej výške aj zažiada o úver. Ako už bolo spomenuté vyššie, pre variantu 2 bola vybraná ponuka Komerčnej banky, pretože jej výška RPSN pri danej výšky úveru bola nižšia než u Českej spořitelne.

Tab. 4.13: Varianta 2 – vstupné údaje

	Výška pôžičky	Úroková sadzba (%)	Výška poplatku	Mesačná splátka, 3 roky	RPSN (%)	Mes. splátka, 5 rokov	RPSN (%)
SR v €							
VUB	2 500	7,90	50	78,23	9,68	50,57	9,12
SLSP	2 500	8,50	-	78,92	8,84	51,29	8,84
ČR v CZK							
ČS	70 000	8,90	59/mesiac	2 222,72	11,24	1 449,69	11,15
KB	70 000	10,42	-	2 272,53	10,93	1 501,80	10,93
UK v £							
Vláda	17 500	1,50	-	497,43	1,51	302,92	1,51
NL v €							
Vláda	12 500	1,39		353,71	1,40	215,78	1,40

Na základe splnených kritérií a vstupných údajov bola opäť zostavená tab. 4.14. Celková výška, ktorú musí študent zaplatiť je opäť prepočítaná na spoločnú menu pre lepšiu a rýchlejšiu porovnateľnosť.

Tab. 4.14: Vybrané úvery

	VUB	KB	Vláda UK	Vláda NL
Produkt	Flexipôžička pre študentov	Študentský úver Gaudeamus	Maintenance Loan for living costs	Supplementary grant/loan
Výška úveru	2 500 €	70 000 Kč	£ 5 500	2 446 €
Umelé navýšenie	-	-	£ 12 000	10 054 €
Výška úveru	2 500 €	70 000 Kč	£ 17 500	12 500 €
Úroková sadzba	7,90 %	10,42 %	1,50 %	1,39 %
Poplatok	50 € ³⁷	-	-	-
Splatnosť úveru	5 rokov	5 rokov	5 rokov	5 rokov
Mesačná splátka	50,57 €	1501,80 Kč	£302,92	215,78
Celkovo na splatenie	3 034,29 €	90 108,02 Kč	£ 18 175,3	12 946,64 €
Prepočítané na €	3 034,29	3 283,34	22 127,22	12 946,64

Je samozrejme taktiež potrebné pripomenúť, že v rámci varianty 2 nedochádza ku porovnaniu z hľadiska výhodnosti jednotlivých ponúk, ale ku porovnaniu celkových nákladov spojených so štúdiom v danej krajine. Z tab. 4.12 vidíme, že študent X najviac zaplatí za posledný ročník štúdia v Anglicku a Holandsku. Naopak, štúdium v Slovenskej a Českej republike stojí podstatne menej. Svedčí o tom samotný fakt, že ročné štúdium v Holandsku je 5 krát vyššie ako ročné štúdium na Slovensku.

Na základe prepočtu zákona jednej ceny z tab. 4.15 vidíme, že najnižšiu mesačnú splátku bude platiť študent na Slovensku v rámci Flexipôžičky od VUB. Druhou najvýhodnejšou ponukou je študentský úver Gaudeamus od Komerčnej banky. Na treťom a štvrtom mieste sa umiestnili vládne pôžičky v Holandsku a Anglicku. Toto poradie nie je spôsobené samotným faktom, že v týchto krajinách je zavedené školné, ale aj celkové životné náklady v týchto krajinách sú podstatne vyššie.

³⁷ Poplatok za poskytnutie úveru - 2% zo zjednanej sumy

Tab. 4.15: Prepočet mesačnej splátky pomocou ZJC:

Krajina	Produkt	Celková výška úveru	Mesačná splátka	Mes. splátka podľa ZJC
Slovensko	Flexipôžička pre študentov	2 500 €	50,57 €	50,57 €
Česká republika	Študentský úver Gaudeamus	70 000 Kč	1501,80 Kč	54,06 €
Anglicko	Maintenance Loan for living costs	17 500 £	302,92 £	368,79 €
Holandsko	Supplementary grant/loan	12 500 €	215,78 €	215,78 €

Mesačné splátky taktiež prepočítame pomocou ukazovateľa HICP. V tabuľke vidíme, že sa nám poradie nezmenilo. Stále sú najvýhodnejšie ponuky slovenskej a českej banky. Najvyššia mesačná splátka je až 7,6 krát vyššia ako splátka najnižšia.

Tab. 4.16: Prepočet mesačnej splátky pomocou HICP

Krajina	Produkt	Celková výška úveru	Mesačná splátka	Mesačná splátka (€)	Mes. splátka podľa HICP
Slovensko	Flexipôžička pre študentov	2 500 €	50,57 €	50,57	50,57 €
Česká republika	Študentský úver Gaudeamus	70 000 Kč	1501,80 Kč	54,06	53,96 €
Anglicko	Maintenance Loan for living costs	17 500 £	302,92 £	368,05	383,14 €
Holandsko	Supplementary grant/loan	12 500 €	215,78 €	215,78	205,85 €

Posledným porovnaním je opäť prostredníctvom Big Mac Indexu, ktorý nám zmenil poradie v rámci prvého a druhého miesta.

Tab. 4.17: Prepočet mesačnej splátky pomocou Big Mac Indexu:

Krajina	Produkt	Celková výška úveru	Mesačná splátka	Mesačná splátka (€)	Mes. splátka podľa BMI
Slovensko	Flexipôžička pre študentov	2 500 €	50,57 €	50,57	50,57 €
Česká republika	Študentský úver Gaudeamus	70 000 Kč	1501,80 Kč	54,06	50,06 €
Anglicko	Maintenance Loan for living costs	17 500 £	£ 302,92	368,05	453,43 €
Holandsko	Supplementary grant/loan	12 500 €	215,78 €	215,78	269,08 €

Najnižšiu mesačnú splátku bude študent platiť v Českej republike v rámci študentského úveru Gaudeamus od Komerčnej banky. Druhú najnižšiu mesačnú splátku ponúka Flexipôžička pre študentov od VUB. Na treťom mieste v rámci výhodnosti sa umiestnila Supplementary loan a na poslednom mieste Maintenance Loan for living costs.

4.2.5 Zhrnutie výsledkov

Pri prvej variante si študent X vo všetkých krajinách zažiadal o úver v rovnakej výške a to 4 000 €. V Českej republike táto čiastka po prepočte činila 109 816 Kč a v Anglicku £ 3 292.

Tab. 4.18: Varianta 1

Krajina	RPSN (%)	ZJC (€)	HICP (€)	Big Mac Index (€)
Slovensko	9,12	80,91	80,91	80,91
Česko	10,47	81,87	81,71	75,81
Anglicko	1,51	69,23	72,07	85,29
Holandsko	1,40	69,05	65,87	86,11

Z tab. 4.18 vidíme, že podľa RPSN je najvýhodnejší úver v Holandsku s RPSN iba 1,40 %. Druhou najvýhodnejšou ponukou je ponuka v Anglicku kde hodnota RPSN vyšla 1,51 %. Ako ponuky s vysokou percentuálnou sadzbou nákladov sa ukázali ponuky na Slovensku

s 9,12 % a v Českej republike s 10,47 %. Zistili sme teda, že najnevýhodnejšia ponuka je približne 7,5 krát vyššia než ponuka s najnižšou hodnotou RPSN. Je to však spôsobené tým, že v Holandsku a Anglicku existujú vládne pôžičky, ktoré sú poskytované za zvýhodnených podmienok a s nižšou úrokovou sadzbou. Súčasne, je dôležité spomenúť, že v Anglicku študent X bude splácať pôžičku podľa Plan 1, s ktorým je spojená nižšia úroková sadzba. Pre Plan 2 je nastavená úroková sadzba vyššia a tým pádom by sa aj hodnota RPSN zvýšila. Naproti tomu na Slovensku a v Českej republike neexistuje obdobná vládna podpora financovania štúdia a jedinou možnosť predstavujú úvery komerčných bánk. Tu však musí klient počítať s vyššími úrokovými sadzbami a inými poplatkami spojenými s úverom, čím sa celková hodnota nákladov na úver zvyšuje.

Pomocou zákona jednej ceny sme mesačné splátky jednotlivých ponúk prepočítali na spoločnú menu a to euro. Na výšku mesačnej splátky v tomto prípade už teda nemá vplyv len úroková sadzba a doba splatnosti, ale aj samotný prepočet na spoločnú menu. Je to dané tým, že vďaka prepočtu na euro je splátka ovplyvnená menovým kurzom meny danej krajiny voči euru. Najmenšiu mesačnú splátku bude opäť platiť študent v Holandsku a to 69,05 €. S rozdielom iba 0,18 € je druhou najmenšou mesačnou splátkou ponuka v Anglicku. Na Slovensku by musel študent X splácať 80,91 € mesačne a najviac by zaplatil v Českej republike kde by mesačne platil 81,97 €.

Mesačné splátky sme následne porovnali aj pomocou koeficientu indexu HICP, ktorý slúži ku spresneniu cien vypočítaných výmenným kurzom pri porovnaní cien určitého produktu v rámci Európskej únie. Z tabulky vidíme, že celkové poradie sa nám nezmenilo ale skutočne došlo ku zmene výšky jednotlivých splátok, pretože v každej krajine je iná kúpna sila. Najväčšiu kúpnu silu má Holandsko, nasleduje Anglicko, Slovensko a s malým rozdielom Česká republika. Po výpočte sa najviac zmenila hodnota splátky v Holandsku z pôvodných 69,05 € na 65,87. Splátka poklesla aj v Českej republike ale len o 0,16 €. Naopak splátka v Anglicku sa zvýšila z pôvodných 69,23 € o 2,84 €.

Poradie nám zmenil až Big Mac Index. Túto zmenu poradia môžeme odôvodniť rozdielnou cenovou hladinou v nami vybraných krajinách. Doteraz najnevýhodnejšia ponuka od Českej spořitelne sa umiestnila na prvom mieste s výškou mesačnej splátky 75,81 €. Na druhom mieste s mesačnou splátkou 80,91 € sa umiestnila flexipôžička pre študentov od VUB. Doteraz najvýhodnejšie vládne pôžičky v Anglicku a Holandsku sa umiestnili na treťom a

štvrtom mieste. Mesačná splátka v Anglicku sa zvýšila z pôvodných 69,23 € na 85,29 €. Mesačná splátka, ktorú by platil študent X v Holandsku sa z pôvodných 69,05 € zvýšila o 17,06 € na celkovú výšku 86,11 €. Ako vidíme, aj výška splátky vo vybraných krajinách potvrdzuje, že medzi najlacnejšie krajiny patrí Česká republika a naopak, najvyššia cenová hladina je v Holandsku.

Pri druhej variante bola výška úveru nastavená na základe vopred stanovených nákladov spojených s ročným štúdiom v danej krajine, ktoré sú zachytené v tab. 4.12. Výsledky zistené v rámci varianty 2 sú zhrnuté v nasledujúcej tab. 4. 19.

Tab. 4.19: Varianta 2

Krajina	RPSN (%)	ZJC (€)	HICP (€)	Big Mac Index (€)
Slovensko	9,12	50,57	50,57	50,57
Česko	10,93	54,06	53,96	50,06
Anglicko	1,51	368,79	383,14	453,43
Holandsko	1,40	215,78	205,85	269,08

Vidíme, že v rámci porovnania RPSN sú opäť pre študenta najvýhodnejšie pôžičky v Anglicku a Holandsku. No po prepočte pomocou zákona jednej ceny, ukazovateľa HICP a Big Mac Indexu tomu tak nie je. Tento rozdiel je spôsobený práve rozdielnou výškou životných nákladov v daných krajinách, čo malo vplyv aj na podstatne rozdielne výšky úverov a tým pádom aj na výšku mesačnej splátky. Zatiaľ, čo študentovi na Slovensku alebo v Českej republike stačí na rok štúdia približne 2 500 € v Holandsku je to 5 krát viac a v Anglicku až 22 255 €.

Pripomeňme si však, že na území Slovenskej a Českej republiky nie sú poskytované žiadne zvýhodnené vládne pôžičky a tak musia študenti žiadať o úvery v bankách, ktorých prídom je zisk a poskytujú úvery za vyššiu úrokovú sadzbu. Naopak v Holandsku a Anglicku sú sice náklady spojené so štúdiom podstatne vyššie, no študenti tú môžu získať výhodne vládne úvery.

Môžeme teda konštatovať, že štúdium v Slovenskej alebo Českej republike je sice lacnejšie oproti štúdiu v zahraničí ale v konečnom dôsledku študent úver preplatí podstatne viac ako

študent v zahraničí. Porovnajme si. Pri výšky úveru na Slovensku 2 500 € študent celkovo splatí 3 034 € naproti tomu napr. holandský študent, ktorý žiadal o úver vo výške 12 500 € celkovo zaplatí 12 946 €. Výška úveru v Holandsku je teda 5 krát vyššia ako výška úveru na Slovensku, no napriek tomu holandský študent na úrokoch zaplatí iba 446 € zatiaľ, čo študent na Slovensku až 534 €.

5 Závěr

V súčasnosti sa častejšie veľa mladých ľudí rozhodne po strednej škole pokračovať v štúdiu na vysokej škole. Trend taktiež ukazuje, že čoraz viac študentov sa rozhodne absolvovať svoje štúdium v zahraničí. Študentské pôžičky sú jednou alternatívou ako môže študent, ktorý nemá dostatočné finančné prostriedky financovať svoje štúdium, či už na strednej alebo vysokej škole.

Cieľom tejto bakalárskej práce bola analýza študentských úverov na Slovensku, v Českej republike, Anglicku a Holandsku, a ich následná komparácia na národnej aj medzinárodnej úrovni. Táto komparácia bola prevedená prostredníctvom zákona jednej ceny a metódy parity kúpnej sily pomocou HICP ukazovateľa a Big Mac Indexu.

Práca bola rozdelená do piatich kapitol, začínala prvou kapitolou úvod, poslednou kapitolou bol záver. V druhej kapitole boli vysvetlené základy pojmy ako, čo je to úver, úrok, úverové riziko, úrokové sadzby a podobne. Zároveň boli v tejto kapitole rozdelené a charakterizované úverové produkty a samotná študentská pôžička.

Tretia kapitola bola zameraná na porovnanie študentských úverov, ktoré sú ponúkané vo vybraných krajinách. Za vybrané krajiny, ktoré boli porovnávané so Slovenskom a Českou republikou boli zvolené Anglicko a Holandsko. V týchto krajinách je už školné zavedené dlhodobo a existuje tu prepracovaný systém úverov na úhradu nákladov spojených so štúdiom. V rámci tejto kapitoly bol taktiež bližšie vysvetlený systém vzdelávania platný vo vybraných krajinách. Získali sme tak, nie len prehľad o tom koľko stojí štúdium v danej krajine, ale aj teoretický prehľad o rozdieloch vzdelávacích systémov na Slovensku, Českej republike, Anglicku a Holandsku.

Aplikačná časť sa nachádzala v štvrtej kapitole. V rámci tejto kapitoly bol nadefinovaný modelový študent X a na základe jeho kritérií boli zanalyzované a následne vyhodnotené jednotlivé ponuky. Z každej krajiny bola vždy vybraná jedna najvýhodnejšia ponuka. Táto kapitola bola rozdelená na dve varianty. V prvej variante si študent X požičiava v každej krajine rovnakú čiastku a to 4 000 €. Naopak, v druhej variante sa výška úveru pohybuje už v každej krajine v závislosti na skutočných nákladoch, ktoré boli pre každú krajinu stanovené individuálne.

Po tom čo bola v každej krajine vybraná jedna ponuka, ktorá spĺňala najviac požadovaných kritérií pristúpilo sa ku medzinárodnej komparácii. Porovnanie bolo uskutočnené pomocou zákona jednej ceny, ukazovateľa HICP a populárneho Big Mac Indexu. V prípade, že v rámci jednej krajiny jednotlivé ponuky spĺňali rovnaký počet kritérií bola pre ďalšiu komparáciu vždy vybraná ponuka s nižšou hodnotou RPSN.

V rámci prvej varianty, kde si študent X zapožičiaval rovnakú čiastku v každej krajine bola najvýhodnejšia ponuka v Holandsku a druhou najvýhodnejšou ponuka v Anglicku. Poradie zmenil až Big Mac Index, kde sa na prvé miesto dostala ponuka v Českej republike a na druhé miesto ponuka od Všeobecnej úverovej banky na Slovensku.

Keďže boli v rámci druhej varianty porovnávané úvery v závislosti na skutočných ročných nákladoch spojených sú štúdiom v danej krajine, neboli v rámci tejto varianty vyhodnocované podľa výhodnosti. Zatiaľ, čo ročné štúdium na Slovensku (2 500 €) a v Českej republike (70 000 Kč) stojí približne rovnako, v Holandsku je táto čiastka až päťkrát vyššia (12 500 €). Kvôli vyššiemu zavedenému školnému v Anglicku sa celkové náklady vyšplhali až na £ 17 500.

Na záver môžeme konštatovať, že štúdium na Slovensku a v Českej republike je síce lacnejšie v porovnaní so štúdiom v zahraničí, na druhej strane je nutné podotknúť, že napriek nižšej hodnote úveru študent preplatí na úrokoch väčšiu čiastku ako v prípade zahraničnej študentskej pôžičky, ktorá je niekoľkonásobne vyššia. Je to spôsobené faktom, že na území Slovenskej a Českej republiky neexistujú vládne pôžičky so zníženou úrokovou sadzbou ako je tomu v Holandsku a Anglicku.

Seznam použité literatury

Knižní publikace

1. DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. vyd. Praha: Linde, 2005. 668 s. ISBN 978-80-7201-515-3.
2. DVOŘÁK, P., J. DURČÁKOVÁ a J. MÁLEK. *Finanční matematika pro každého*. 8. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2010. 304 s. ISBN 978-80-247-4831-3.
3. JUREČKA, Václav a Ivana JÁNOŠÍKOVÁ. *Makroekonomie, základní kurs*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2005. 312 s. ISBN 80-248-0530-8.
4. MANDEL, Martin a Jaroslava DURČÁKOVÁ. *Mezinárodní finance*. 4. vyd. Praha: Management Press, 2010. 494 s. ISBN 978-80-7261-221-5.
5. POLOUČEK, Stanislav a kol. *Bankovníctví* 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. 497 s. ISBN 978-80-7400-491-9.
6. PŮPLÁNOVÁ, Stanislava. *Komerční bankovníctví v České republice*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1.

Elektronické zdroje

1. ABN AMRO. AA: *Alles over the Studentenlimiet* [online]. Dostupné z: <https://www.abnamro.nl/nl/prime/lenen/studentenlimiet/kenmerken.html>
2. Big Mac Index. *The Economist* [online]. 2014 [cit. 2012-01-23]. Dostupné z: <http://www.economist.com/content/big-mac-index>
3. ČESKÁ SPOŘITELNA. CSAS: *Půjčka pro studenty* [online]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/pujcka-pro-studenty/o-produktu-d00023284>
4. Česká spořitelna, a.s. [online]. [cit. 2012-04-23]. Dostupné z: http://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/banka?_nfpb=true&_pageLabel=subportal01
5. ČESKO-SLOVENSKÁ OBCHODNÁ BANKA. ČSOB: *ČSOB Půjčka na cokoliv* [online]. Dostupné z: <http://www.csob.cz/cz/lide/Pujcky-a-uvery/Stranky/CSOB-Pujcka-na-cokoliv.aspx>
6. Dienst Uitvoering Onderwijs. DUO: *Financial support* [online]. Dostupné z: <http://www.duo.nl/particulieren/international-student/studying-in-the-Netherlands/financial-support.asp>

7. Finance.cz. *Co je to kontokorent* [online]. 2011, [cit. 2011-11-17].. Dostupné z :
<<http://www.finance.cz/uvery-a-pujcky/informace/kontokorenty/co-jekontokorent/>>
8. Government of UK. Gov UK: *Student finance* [online]. Dostupné z:
<https://www.gov.uk/student-finance>
9. HSBC. HSBC UK: *Key product information* [online]. Dostupné z:
http://www.hsbc.co.uk/1/2/current-accounts/student-bank-account/details#?HBEU_dyn_lnk=CurrentAccount_StudentBankAccount_FindOutMore_Btn
10. HSBC. *How to apply*. [online]. 2012 [cit. 2012-05-1]. Dostupné z:
<http://www.hsbc.co.uk/1/2/current-accounts/student-bank-account/open-bankaccount#tysk>
11. I am expat. IAMEXPAT: *Education in the Netherlands* [online]. 2012. Dostupné z
<http://www.iamexpat.nl/read-and-discuss/education/articles/education-in-the-netherlands-tuition-and-in-other-countries>
12. ING. Ing: *Studentenkrediet* [online]. Dostupné z:
<http://www.ing.nl/particulier/lenen/studenten/studentenlening/index.aspx?#tab=het-product>
13. KB [online]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/>
14. KOMERČNÁ BANKA. KB: *Půjčky* [online]. Dostupné z:
<http://www.kb.cz/cs/lide/mladez-a-studenti/pujcky/index.shtml?ref=PPC.studentpujcky.adwords>
15. LLOYD. Lloyd: *Student Account* [online]. Dostupné z:
<http://www.lloydsbank.com/current-accounts/student-account.asp?WT.ac=CASTUFOM>
16. Oxbridge Admissions. Oxbridge: *Financovanie UG štúdia vo Veľkej Británii* [online]. Dostupné z: <http://www.oxbridge.sk/uk-undergraduate-finances/>
17. RABOBANK. RB: *StudentPakket* [online]. Dostupné z:
https://www.rabobank.nl/particulieren/producten/betalen/studentenrekening/?abt=065_stustudentenreken|1
18. Statistics portal. Statista: *Global prices for a Big Mac*. [online]. Dostupné z:
<http://www.statista.com/statistics/274326/big-mac-index-global-prices-for-a-big-mac/>
19. Spotřebitelský úvěr. spotrebitelskyuver.com [online]. [cit. 2012-04-19]. Dostupné z:
www.spotrebitelskyuver.com

20. Student loan Repayment. SLR: *Income Contingent loans* [online]. Dostupné z: http://www.studentloanrepayment.co.uk/portal/page?_pageid=93%2C6678408&_dad=portal&_schema=PORTAL#tab1
21. Student loan company. SLC: *Income contingent Repayment Loans* [online]. Dostupné z <http://www.slc.co.uk/services/interest-rates.aspx>
22. Study in Holland. SH: *How Dutch Student Finance works?* [online]. Dostupné z: http://www.studyinholland.co.uk/loans_and_grants.html
23. TOP UNIVERSITIES. TP: UK Tuition Fees: *How much does it cost to study in the UK?* [online]. Dostupné z: <http://www.topuniversities.com/student-info/student-finance/uk-tuition-fees-how-much-does-it-cost-study-uk>

Seznam zkratek

CPI	Index spotrebiteľských cien
ČR	Česká republika
CZK	Česká koruna
ČS	Česká spořitelna
ČSOB	Česko-slovenská obchodná banka
GBP	Britská libra
HAVO	Hoger Algemeen voortgezet Onderwijs – vyššie stredné vzdelanie
HBO	Hoger beroepsonderwijs – vyššie stredné vzdelanie
HICP	Harmonizovaný index spotrebiteľských cien
HSBC	Hongkong and Shanghai Banking Corporation Limited
KB	Komerčná banka
Kč	Korún českých
p.a.	Per annum - ročne
p.m.	Per mensen - mesačne
p.q.	Per quartalen - štvrťročne
p.s.	Per semestrem - polročne
PPP	Parita kúpnej sily
RPSN	Ročná percentuálna sadzba nákladov
UK	United Kingdom – Veľká Británia
USD	Americký dolár
VMBO	Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs – prípravné stredné vzdelanie
VWO	Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs – pred univerzitné vzdelanie
WO	Wetenschappelijke Onderwijs – vedecké vzdelanie
ZJC	Zákon jednej ceny

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo ;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce.

Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;

- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladu, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7.5.2014

Patricia Moravčíková

Seznam příloh

Příloha č. 1: HICP vybraných krajín 2014

Příloha č. 2: Porovnanie cenovej hladiny vo vybraných krajinách

Přílohy

Příloha 1: HICP vybraných krajín 2014

Country/Time	2014M01	2014M02	2014M03
EU	119.68	120.06	120.92
BE	118.33	120.93	120.90
CZ	122.2	122.3	122.4
DE	115.4	116.0	116.4
FR	114.63	115.33	115.92
NL	115.08	115.77	117.04
NO	116.6	116.4	117.0
PL	125.7	125.9	126.1
SE	113.01	113.61	113.65
SR	122.85	122.73	122.70
UK	126.7	127.4	127.7
US	120.59	121.12	-

Příloha č. 2: Porovnanie cenovej hladiny vo vybraných krajinách

Krajina	Česká republika	Holandsko	Slovensko	Veľká Británia
Česká republika	100	61	95	57
Holandsko	165	100	156	94
Slovensko	106	64	100	60
Veľká Británia	175	106	166	100

Zdroj: OECD, marec 2014